

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI
TARJIMONLIK FAKULTETI
OSIYO MAMLAKATLARI TILLARI KAFEDRASI**

ISLYAMOV XUSNIDDIN NORMUROTOVICH

**KOREYS VA XITOIY TILLARIDA IEROGLIFLARNING
QIYOSIY TAHLILI**

**5220100–filologiya: koreys tili ta'lim yo'nalishi bo'yicha
bakalavr darajasini olish uchun taqdim etilayotgan**

BITIRUV MALAKAVIY ISHI

**Ilmiy rahbar: Kim Min-Ju
Ilmiy maslahatchi: f.f.n. Karimova S.**

Mazkur bitiruv malakaviy ishi
“Osiyo mamlakatlari tillari”
kafedra majlisida muhokama
qilindi va himoyaga tavsiya etildi.

Bayonnoma № 10, 30.05 2014-yil

Kafedra mudiri:

Turayeva D.S.

Samarqand – 2014

Koreys va xitoy tillarida ierogliflarning qiyosiy tahlili

KIRISH	3
I BOB. KOREYS “HANJA” SO’ZI VA XITOIY TILINING XUSUSIYATLARINING QIYOSIY TADQIQI	
1.1. Koreys tili “hanja” so’zlarining xususiyatlari.....	10
1.2. Koreys “hanja” so’zlarining o’zgarishi.....	13
1.3. Xitoy tili ieroglifining xususiyatlari.....	21
1.4. Xitoy tili ieroglifining o’zgarishi.....	23
II BOB. KOREYS TILIDAGI IEROGLIF BILAN XITOIY TILI SO’ZLARINING QIYOSIY TALQINI.....	26
2.1. Shakli ham bir xil, ma’nosi ham bir xil bo’lgan so’zlar.....	26
2.2. Shakli bir xil, ma’nosi har xil bo’lgan so’zlar.....	28
2.3. Shakli har xil, ma’nosi bir xil bo’lgan so’zlar.....	38
XULOSA.....	46
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI.....	51
ILOVALAR.....	52

KIRISH

Yozuv deb tilning matn orqali ifodalanishiga aytiladi. Bunda matn yozuv tizimi deb nomlanuvchi tayinli belgi va ramzlardan iborat bo‘ladi. Yozuv rasm yoki magnitli audioyozuv kabi matnmas ifodalovchi yoki til saqlovchi vositalardan farqlanadi. Yozuv-muayyan bir tilda qabul etilgan va kishilar o‘rtasidagi muloqatga xizmat qiladigan yozma belgilar yoki tasvirlar tizimi. Yozuv - kishilik jamiyati madaniy taraqqiyotining tom ma’nodagi ibtidosi, bashariyatning uzoq va murakkab tadrijiy takomili jarayonidagi omillarning eng asosiylaridan biri. Yozuv tildan ancha keyin paydo bo‘lgan (tovush tili 400-500 ming yillar ilgari yuzaga kelgan, yozuvning paydo bo‘lganiga esa 4-5 ming yillar bo‘lgan). Og‘zaki til (nutq)ning zamon (vaqt) va makon (masofa) nuqtai nazaridan cheklanganligi va uni bartaraf etish zaruriyati yozuvning paydo bo‘lishiga olib kelgan.

Yozuv og‘zaki tilga nisbatan ikkilamchi, qo‘shimcha aloqa vositasi bo‘lsada, unga qaraganda ko‘p afzalliklarga ega. Xususan, tilning asosiy vazifasi kishilar o‘rtasidagi aloqani ta’minlashdir. Tilning kommunikativ vazifasi yozuvsiz amalga oshishi mumkin emas. Tilning estetik, gnoseologik (dunyoni bilish) kabi asosiy vazifalarini ham yozuvsiz tasavvur qilish qiyin. Ayniqsa, tilning insoniyat qo‘lga kiritgan tajriba bilimlarni saqlash va avlodlarga yetkazishdan iborat vazifasi bevosita yozuv orqali bajariladi. Kishilik jamiyati yaratgan bilim va tajribalar, kashfiyotlar, so‘z san’ati durdonalari va boshqa qimmatli axborotlarning barchasi avlodlardan avlodlarga yozuv orqali yetib boradi. Til jamiyat tarixi bilan qanchalik bog‘liq bo‘lsa, yozuv ham shunchalik bog‘liqdir¹.

Turli xalqlarning tillari hamisha o‘zaro bir-birini boyitib rivojlanib kelgan. Bunday rivojlanish hech qachon bir yerda to‘xtab qolmagan, doimo tillar chetdan kirib kelgan so‘zlar va yozuv hisobiga mukammallashib borgan. Bugungi kunga kelib esa til o‘rganish–ijtimoiy hayotimizda alohida o‘rin egallab, muhim ahamiyat kasb etmoqda.

¹O‘zbekiston milliy ensklopediyasi. Yo harfi. -T.: O‘zbekiston milliy ensklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2005. -B. 44.

Bunday jarayon esa, shubhasiz, muntazam tadqiqotlarni, izlanishlarni talab etadi. Izlanishlar esa hamisha taraqqiyotga olib borishi hammamizga yaxshi ma'lum.

O'zbekiston mustaqilligi tobora mustahkamlanib, o'zining ijobiy natijalarini bera boshlagan bugungi kunda xalqimiz oldida hayotning moddiy va ma'naviy asoslaridan kelib chiqadigan yangidan-yangi ulkan vazifalar turibdiki, ularni amalga oshirishda ma'naviyatning ahamiyati, shubhasiz, benihoya kattadir. Zero yurtboshimiz ta'kidlaganidek: "Biz milliy ma'naviyatni har tomonlama yuksaltirish masalasini o'z oldimizga asosiy vazifa qilib qo'yar ekanmiz, bugungi kunda ma'naviyatimizni shakllantiradigan va unga ta'sir o'tkazadigan barcha omil va mezonlarni chuqur tahlil qilib, ularning bu borada qanday o'rin tutishini yaxshi anglab olishimiz maqsadga muvofiq bo'ladi¹".

Til har bir millatning ma'naviy qiyofasini namoyon etuvchi va o'zligini ifodalovchi muhim omillardan biri, insoniyat tafakkurining bebaho ko'zgidir. Til asosiy muomala vositasi ekan, so'nggi yillarda chet tilini o'rganishga bo'lgan talab ancha oshib bormoqda. Bugungi kunga kelib esa til o'rganish-ijtimoiy hayotimizda alohida o'rin egallab, muhim ahamiyat kasb etmoqda. Til o'rganish jarayonida nafaqat g'arb tillari, balki sharq tillarini o'rganishga bo'lgan ehtiyoj va talab birmuncha yuqori darajaga ko'tarildi.

"Ta'lim jarayonini isloh etish va mehnat bozorida talab qilinadigan yuqori malakali kadrlar tayyorlashda oliy o'quv yurtlari muhim o'rin egallamoqda. O'tgan davr mobaynida ularning soni ikki barobar ortdi va bugungi kunda mamlakatimizdagi 59 ta universitet va oliy o'quv yurtida 230 mingdan ziyod talaba ta'lim olmoqda. Biz ta'lim tizimida o'quvchilarning nafaqat keng bilim va professional ko'nikmalarni egallashi, ayni paytda chet mamlakatlardagi tengdoshlari bilan faol muloqot qilish, bugungi dunyoda ro'y berayotgan barcha voqea-hodisalar, yangilik va o'zgarishlardan atroflicha xabardor bo'lish, jahondagi

¹Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch. -T.: Ma'naviyat. 2008. -B. 29.

ulkan intellektual boylikni egallashning eng muhim sharti hisoblangan xorijiy tillarni ham chuqur o'rganishlari uchun katta ahamiyat bermoqdamiz¹”.

Mavzuning dolzarbligi. Dunyoning rivojlanish manzarasiga nazar tashlasak, unda turli sohalar o'ziga xos yo'sinda va biri – biridan farq qiluvchi sur'atlar bilan rivojlangan va rivojlanyotganining guvohi bo'lamiz. Mamlakatlarning o'zaro rivojlanishi, tajriba almashinishida til muhim o'rinni egallaydi. Shunday ekan, oxirgi yillar mobaynida tilni o'rganishga bo'lgan ehtiyoj kun sayin oshib bormoqda. Til ikki davlat o'rtasidagi eng muhim diplomatik aloqalarni olib borishdagi asosiy qurol hisoblanadi. Tarixdan ham ma'lumki, qo'shni yoki uzoq davlatlar o'rtasida mustahkam aloqani o'rnatish uchun elchilarga birinchi navbatda yuklatiladigan vazifa bu, albatta, o'sha davlat tilini o'rganish hamda kuchli diplomatik harakatlar orqali mustahkam aloqani o'rnatish bo'lgan.

Tarixga nazar soladigan bo'lsak, O'zbekiston Buyuk Ipak Yo'lida joylashgan bo'lib ko'pgina sharq davlatlari bilan savdo va madaniy aloqasi kuchli bo'lgan, shundan kelib chiqib aytishimiz mumkinki o'sha davrlardanoq O'zbekiston boshqa davlatlar bilan bir qatorda Koreya mamlakati bilan ham o'zaro do'stona aloqada bo'lgan, iqtisodiy, madaniy aloqalarni mustahkamlab, ko'p sohalarda yaxshi hamkor davlatlar sifatida nom qozongan. Buning isboti sifatida Koreya Respublikasining O'zbekistondagi favqulodda va muxtor elchisi Kyung Je Minning “Jahon” axborot agentligiga bergan intervyusidagi quyidagi so'zlarni keltirish mumkin: “Korea Respublikasi va O'zbekiston Respublikasi o'rtasidagi aloqalar 1400 yildan ortiq tarixga ega²”. Elchi janoblari keltirib o'tgan ana shu faktning o'ziyoq O'zbekiston-Koreya munosabatlari tarixi uzoq o'tmishga borib taqalishini yaqqol ko'rsatib turibdi. Bugungi kunda ham ilm-fan, madaniyat va sport sohalarida Koreya Respublikasi bilan hamkorlik qilishga respublikamiz hukumati va shaxsan yurtboshimiz Islom Karimov jiddiy xayrixohlik hamda ulkan

¹Karimov I.A. “Yuksak bilimli va intellektual rivojlangan avlodni tarbiyalash – mamlakatni barqaror taraqqiy ettirish va modernizatsiya qilishning eng muhim sharti” mavzusidagi xalqaro konferensiyaning ochilish marosimidagi nutqidan. -T.: O'zbekiston, 2012. -B. 3.

²Xalq so'zi gazetasi. 2010-yil, 17-yanvar, 4-son (4919).

rag'bat bilan munosabatda bo'lmoqdalar. Mamlakatimizda koreys tiliga yo'naltirilgan maktab, litsey, kollej, institut va universitetlar faoliyat olib bormoqda. Ularda har yili yuzdan ziyod koreys tili mutaxassisleri yetishib chiqmoqdalar¹.

Shunday ekan, ikki davlat o'rtasidagi aloqalar nafaqat siyosiy, iqtisodiy balki madaniy-ma'rifiy, fan-texnika, ta'lim kabi yo'nalishlarda ham jadal sur'atlar bilan rivojlanib bormoqda. "Hozirgi kunda zarur qo'llanmalar, o'quv qurollari bilan ta'minlash uchun Koreya hukumati bilan kredit ajratish" to'g'risida shartnomaga qo'l qo'yilgan². Bugungi kunda yurtimizda Koreys tilshunosligining turli yonalishlarida izlanishlar olib borilib, bitiruv malakaviy ishlari, nomzodlik va doktorlik dissertatsiyalari, ilmiy maqolalar yaratilib koreys tili rivojlanishiga hissa qo'shib kelinmoqda.

Koreys tili leksikologoyasi 3 qatlamdan iborat. Ular qadimgi koreys tili, xitoy tilidan o'zlashgan so'zlarva boshqa tillardan kirib kelgan so'zlardir.³ Koreya va Xitoyning geografik sharoiti va tarixiy muhiti orqali qadimdan siyosat, iqtisodiyot, madaniyat kabi turli tomondan yaqin aloqani bog'lab kelgan. Ikki davlatning o'zaro tarixi bilan birga "hanja" ham koreys tilida erkin qabul qilib olinib, hozirgi koreys tilidagi so'zlarning yarmidan ortig'ini tashkil qiladi. "Hanja" so'zi Koreyada birinchi marta kirib kelgan vaqtda uning shakli Xitoy ieroglifi bilan bir xil edi. Lekin Koreyada leksik holati va ijtimoiy muhitiga mos holatda "hanja" so'zidan foydalanishiga qarab uning ma'nosi va ko'rinishi hamda foydalanish qoidasi asta-sekin xitoy ieroglifi bilan farqlana boshlanganligi sababli qabul qilgan ilmiy asosda Koreyada o'ziga xos "hanja" so'zini yaratilib ishlatilishi ham yanada farqlanishga olib kelgan.

Koreya Xitoy bilan qiyosiy yaqin joylashuvda bo'lib, qadimdan madaniyat, iqtisodiyot, siyosat kabi turli tomondan yaqin aloqada bo'lib kelgan. XV asrning o'rtalarigacha yozuvi yo'q bo'lgan Koreya Choson davri oxirigacha Xitoyning

¹ www.chamber.uz

² Karimov I.A. Vatan ravnaqi uchun har birimiz mas'uldirmiz. -T.: O'zbekiston, 2001. -B. 39.

³ Корея справочник. Сеул.: 1993.-В. 43.

ta'sirini, asosan, yozuvi, adabiyoti kabilarni bevosita qabul qilib kelgan. Bunday yaqin aloqa jarayoni orqali yozuvning o'zlashtirib olish bilan birga ko'pgina so'zlarni ham o'zlashtirib olishga erishgan.

O`z-o`zidan ko`rinib turibdiki, bizning tanlagan bitiruv malakaviy ishning mavzusi tom ma'noda dolzarb va ahamiyatli bo'lib, u koreys millati hamda ularga hamkor va hamdo'st bo'lagan o'zbek millati uchun ham qadrlidir.

Mavzuning maqsad va vazifalari. Koreys tilining leksik sistemasi qadimgi koreys tili, "hanja" so'zi, chet tildan o'zlashgan tilga, 3 xil ko'rinishga ega. Buning o'rganilishini bosqichma-bosqich ko'radigan bo'lsak, qadimgi koreys tili eng asosiy so'zlar bo'lganligi tufayli birinchi darajadan asosan qadimgi koreys tilini o'rgatish kerak. "hanja" so'zi nafaqat umumiy va maxsus tilda foydalaniladigan, balki qadimgi koreys tili bilan ham tez-tez bog'lanadigan leksik sistemasi ancha ko'pligi tufayli yuqori darajaga borgan sari "hanja" so'zini to'liq o'rgatish kerak.

Koreys tili orasida "hanja" so'zinig o'rni ancha katta. Koreyslar bilan bir xil "hanja" so'zidan foydalanadigan xitoylik o'rganuvchilar koreys tilini o'rganishda boshqa chet elliklardan ko'ra qiyinchiliksiz o'rganish mumkin. Umuman aytganda, chet tilini birinchi marta o'rganayotgan vaqtda avval talaffuz qoidalarini o'rganib, asosiy grammatikasiga ko'nikkandan so'ng so'z boyligini o'stirishga e'tiborini qaratadi. So'z boyligini o'stirishda xitoylik o'rganuvchilarga tanish xitoy tili so'zi bilan bir xil so'zni topsa, tanish tuyg'uni his qilishi aniq. Boshqa tomondan "hanja" madaniyati muhitidan tashqarida yashaydigan o'rganuvchilar bilan solishtirsak, xitoylik koreys tilini o'rganuvchilar koreys tilini o'rganishda eng yaxshi joyda joylashgan.

Ayniqsa "hanja" o'rganishning tajriba va bilimiga ega "hanja" madaniyati muhiti o'rganuvchilar haqidagi so'z ta'limida "hanja" va "hanja" so'zidan foydalanish o'rganish natijasini o'stirishda katta ta'sir etishi mumkin. O'rganish samarasini oshirish uchun o'rganuvchi egallagan til haqidagi ma'lumot va qobiliyatidan o'rganishda yaxshi foydalanish kerak bo'ladi. "Hanja" madaniyati

muhitida koreys tilini o'rganuvchilarning holatida "hanja" va "hanja" so'zi o'rganish katta muammo bo'lmaydi deb hisoblashadi.

Qo'yilgan maqsaddan kelib chiqib quyidagi **vazifalar belgilandi**:

- Xitoy tilidan koreys tiliga so'zlarning kirib kelish tarixini o'rganish;
- Hozirgi kundagi xitoy tilidan o'zlashgan leksikani qo'llanilish darajasiga ko'ra holatini ko'rib chiqish;
- O'zlashgan leksikani o'rganib tasniflash ;
- Tanlangan leksikani leksik-semantik yoritib berish.

Mavzuning ob'yekti va predmeti. Mazkur ishda koreys tilidagi xitoy tilidan kirib kelga so'zlarni yoritish uchun asosiy manba sifatida Kim Gi Honing chet elliklar uchun "재미있는한국어 1, 2" darsligida keltirilgan "hanja" so'zini tadqiqot ob'yekti sifatida koreys va xitoy ieroglif tilining aniq solishtirishga urinib ko'riladi. "재미있는한국어 1, 2" darsligida yozilgan "hanja" so'zi orasidan tadqiqot ob'yekti sifatida quyidagi so'zlar "hanja" so'zi tadqiqoti ko'rib chiqiladi.

Bundan tashqari quyidagi manbalardan ham foydalanishga katta e'tibor berildi.

1. Ким В.Н. Че Су Ёнг. Иероглифика (учебное пособие). Ташкент: ТашГИВ, 2009. 56 с.
2. 한국어-러시아어사전. 서울. 2009.
3. 새국어사전. 서울. 2001.
4. 재미있는한국어 1, 2 서울.2009

Bitiruv malakaviy ishning tuzilishi. Bitiruv malakaviy ishning tarkibi quyidagilardan iborat: "Kirish", "Asosiy qism"(II bob), "Xulosa" va foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatidan iborat.

"Kirish"qismida mavzuning dolzarbligi, maqsad va vazifalari belgilangan. Manbalar (koreyscha, ruscha, o'zbekcha) ko'rsatilgan va ishning tuzilishi bayon etilgan.

"Asosiy qism"da xitoy tilidan so'zlarning kirib kelish tarihi, ierogliflarning hozirgi shaklga kirguncha qanday holatdabo'lganligi, xitoy ierogliflarining koreys

leksikasiga ta`siri va uning qo`llanilishi, tanlangan so`zlarning leksik-semantik tahlili 2 bobga bo`linib yoritilgan:

I bobda xitoy tilidan koreys tiliga so`zlarning kirib kelishi va ularning semantik tahlili yoritilib berilgan.

II bobda koreys “hanja” so`zlari bilan xitoy tili so`zlarining 3 turi, ya`ni shakli ham bir xil, ma`nosi ham ham bir xil bo`lgan so`zlar (동형동의어), shakli bir xil, lekin ma`nosi har xil bo`lgan so`zlar (동형이의어) va shakli har xil, lekin ma`nosi bir xil bo`lgan so`zlar (이형동의어) ning leksik-semantik tahlili yoritilib berilgan.

Shuningdek, “工夫하다”ga o`xshash “hanja” so`zi+하다/되다/시키다” kabilarga ega bo`lgan so`zlarni, ya`ni “하다/되다/시키다”larni ajratgan holda, “工夫” kabi shaklning “hanja” so`zi sifatida qarab chiqiladi.

Yuqoridagi shartlarga asosan tanlab olingan “재미있는 한국어 1, 2” darsligidagi “hanja”lar 592tadir.

“Hanja” so`zi bilan xitoy so`zlarini solishtirib, qismlarga ajratishda “hanja” so`zining ma`nosi “국어사전”ni, solishtirishning ob`yekti bo`ladigan xitoy so`zlari “Baidu dictionary”internet saytini asosiy dalil qilib keltiriladi. Va koreys tilida chop etilgan asarlar, tilshunoslikka oid ma`lumotlarga ham tayanadi. Hozirgi hayotda foydalanadigan so`z va lug`atlardagi izoh biroz farqlanishi mumkin. Lekin ushbu tadqiqotda asosiy lug`atdagi ma`nosini ochib berishga harakat qilinadi.

“Xulosa” qismida, bitiruv malakaviy ish mavzui yuzasidan olib borilgan tadqiqot natijasida yuzaga kelgan fikrlar va bu xususdagi jiddiy mulohazalardan kelib chiqadigan xulosalar bayon etiladi.

I BOB. KOREYS “HANJA” SO’ZI VA XITOIY TILINING XUSUSIYATLARINING QIYOSIY TADQIQI

1.1. Koreys tili “hanja” so’zlarining xususiyatlari

Har qanday tilning lug`at boyligiga nazar soladigan bo`lsak, uni tashkil etuvchi leksikada shu tilga mansub xalqqa uzoq va yaqin bo`lgan boshqa tillardan o`zlashgan so`zlarni ko`rishimiz mumkin va ana shu o`zlashgan so`zlar o`sha tilning ma`lum bir foizini tashkil qiladi. Umuman olib qaraganda ma`lum bir tilga boshqa til leksikasining o`zlashishiga ko`proq muayyan bir davlatning qaysidir mamlakatga qaramligi, o`sha kuchli davlat tazyiqi ostida bo`lib, mustamlaka sifatida unga bo`ysunib kelganligining oqibat-natijasi, deb qaralsa o`rinli bo`lar edi. Yangi Koreya yarim oroli aholisi ko`p asrlar mobaynida Xitoy imperiyasi mustamlakasi ostida edi. Xitoy yozuvi to`g`risida gap ketar ekan, yozuvning Koreya yarim oroliga kirib kelishi eramizdan avvalgi III asrdan boshlab eramizning XIX asrigacha xitoy yozuvi Koreyaning rasmiy yozuvi hisoblangan¹.

Yuqoridagi ma`lumotdan yaqqol namoyon bo`ladiki, koreys leksikasini asosini xitoy ierogliflari tashkil qilgan. Koreys lug`ati (leksikasi) ning 70 foizi xitoy ierogliflarining o`zlashtirilishi natijasida paydo bo`lgan.

Koreyada foydalanadigan xitoy ieroglifi uzoq vaqtni bosib o`tib, har bir xususiyatini saqlab rivojlangan. Koreyalik tilshunos olimlarning izlanishida ushbu xususiyatlar haqida quyidagicha tadqiqotlar olib borilgan. Koreya, Yaponiya, Vetnam kabi Osiyo mamlakatlari Xitoyning qadimgi madaniy ayirboshlash orqali yozuv belgilari, ya`ni xitoy tili ierogliflaridan foydalanishgan. Bu jihatdan Koreyada foydalaniladigan ieroglif bilan Xitoyda foydalaniladigan ieroglifning ko`p umumiy tomonlari mavjud bo`lib, vaqt o`tishi bilan har birining avvalgi xususiyatlarini saqlab kelgan.

Koreys tilining so`z tuzilmasi qadimgi koreys tili va “hanja” so`zi hamda chetdan o`zlashgan tilga bo`lingan. Shular orasidan “hanja” tili uzoq vaqtdan beri

¹ Солнцев В.М. Очерки по современному китайскому языку. М.: Восточной литературы, 1959. –В. 15.

Xitoyning madaniy aloqalari sababli tillararo aloqasiga olib kelgan. Hozirgi koreys tilining yarmidan ortig'ini "hanja" so'zi egallaydi.

Qaysi davlat bo'lmasin chet tilining ishlatilishi va yangi tilning paydo bo'lishlarning hammasi davriy rivojlanishiga moslashib, bu jarayonlar yangi narsa-buyum va o'y-fikrlarga ta'sir qiladigan ijobiy vazifasidir. "Hanja" so'zining ishlatilishi ham shu jumlasidandir. "Hanja" so'zi koreyaliklarning tili va yozuvi, shuningdek, koreys tili so'z boyligi rivojlanishiga faol ishtirok etgan.

Koreys tili bilan "hanja" so'zining ishlatilishi uzoq vaqt qadimgi koreys tili bilan bog'lanib, bo'linmas darajada bo'lib, bunday sabab bilan "hanja" so'zining o'zi chet tili degan fikrni yo'qqa chiqardi.

Koreyslar tug'ilgan vaqtdan buyon "hanja" so'ziga duch kelib, butun hayoti davomida "hanja" so'zi ichida yashaydi, deb aytadigan darajada "hanja" so'zidan foydalanyapti. Yoshligida maktabda tushunmasdan o'qigandan so'ng "hanja" so'zi koreys tilida mavjud ekanligini anglaydigan holatlar ko'p. Koreyslarga "hanja" so'zi ona tilining bir qismi deb tushuntirsak, muammo yo'q deb o'ylashadi. Hozirgi qism mutaxassislardan tashqari aksariyat kishilari "hanja" so'zini qadimgi koreys tili sifatida tushunib, "hanja" degan tushuncha asta-sekin yo'qolib boryapti.

"Hanja" "hanja" orqali tovush, shaklning ma'nosini ko'rsatib berishi tufayli yozuvning joylashuviga qarab, ma'noning talaffuzi, shaklning hammasi boshqa yangi so'zlarni yaratish mumkin deganidir. 社會(사회)ning 會社(회사)ga, 國際(국제)ning 帝國(제국)ga o'zgarishini misol qilib keltirish mumkin.

"Hanja" so'zi kam sonly bo'ginlar orqali ko'p so'zlarni yarata oladigan xususiyati orqali bir xil tovushli so'zlar ko'payapti. Koreys "hanja" so'zida bir xil tovushli so'zlarning 82.16%i "hanja" bo'g'inlari orqali yaratilgan bir xil tovushli so'z deb haqiqatda ma'nosini tushunishda qiyinchilik bor. Masalan, '呼氣, 好氣, 號旗, 好奇, 好機' kabi "hanja" so'zi orqali ifodalanishi turli xil, lekin koreys yozuvi orqali hammasi '호기' sifatida yoziladi¹. Koreya, Xitoy, Yaponiyada bir xil "hanja" bo'lsa-da, boshqacha talaffuz qilinadi. Masalan, '教' degan "hanja" so'zi Koreyada

¹이용주. 「한국한자어에관한연구:어휘론적기능을중심으로」 서울.: 연세대학교, 1974. -P. 170

‘교’ deb talaffuz qilinadi, lekin Xitoyda jiao (지아오), Yaponiyada きょう (교우) deb har biri boshqacha talaffuz qilinib, talaffuz yoki yozishda xatolik yuzaga keladigan holatlar bor.

Insoniyat tilining rivoji boshqa xalq bilan tilning ta’siri orqali sof til yo’q bo’ladi. Ingliz tilining holatida ham boshqa chet tilning tarkibi o’tmishdan buyon birikib, yanada kuchli ingliz tilini yaratganligi tufayli dunyodagi eng kuchli sifatida rivojlanganligini aytish mumkin.

Bu tomondan koreys tili ham “hanja” so’zining ko’p miqdorda ishlatilishi orqali qadimgi koreys tili bilan birikishi orqali koreys tilining kam qismini to’ldirib rivojlangan deb aytish mumkin. “Hanja”dan foydalanib yaratgan koreyscha “hanja” so’zi, qadimgi koreys tili bilan “hanja” so’zining birikkan shaklini diqqat bilan ko’zdan kechirsangiz, qadimgi koreys tili “hanja” so’zidan foydalanadigan jarayonda qadimgi koreys tilining so’z kamchiligini to’ldirish uchun “hanja” so’zidagi xususiyatlardan foydalanganligini bilish mumkin.

Koreys tili bunday “hanja” so’zining qisqa va aniq tuzilishi orqali murakkab ma’noni bildirib, qadimgi koreys tili bilan birikishi va “hanja” so’zlarining ko’rinishlari orqali bir necha so’z yoki so’z birikmalarini yaratib koreys tilining so’z boyligi va kamchiliklarini to’ldirib, tilning rivojlanishiga erishilgan.

1) “Hanja” so’zining birga ishlatilishiga misol:

a) “Hanja” so’zi+qadimgi koreys tili: 醋밥, 斷發머리 (초밥, 단발머리)

b) Qadimgi koreys tili+“hanja” so’zi: 바늘方席, 빠른郵便, 거품現象, 오빠部隊 (바늘방석, 빠른우편, 거품현상, 오빠부대)

c) Qadimgi koreys tili (old qo’shimcha)+“hanja” so’zi: 애當初, 罽沙果 (애당초, 罽사과)

d) “Hanja” so’zi+qadimgi koreys tili (qo’shimcha, 하다/되다 kabilarni qo’shish): 工夫하다, 洋服장이, 情답다, 收錄되다 (공부하다, 양복장이, 정답다, 수록되다)

a va b misolining tarkibiy qismi bir xil ma’noga ega bo’lgan “hanja” so’zi bilan qadimgi koreys tilining birikishi orqali tashkil topgan aralash ma’nosi bil xil

bo'lgan so'zlar to'plami bo'lib, c va d misoli "hanja" so'zi va qadimgi koreys tilining qo'shimcha bilan birikilgani aralash ifodalangan. Ya'ni "hanja" so'zi va qadimgi koreys tili suffiks yoki prefiks, '-하다' va '-되다' yoki '-스럽다,-롭다,-답다' kabi birikishlar orqali tashkil topgan aralash ifodasidir. Bunday aralash ifodalanishi Koreyada tez-tez ishlatiladi.

Bu kabi Koreyada "hanja" so'zi va qadimgi koreys tilining birikishi orqali tashkil topgan so'zlar ham biroz ko'p. "Hanja" so'zi va qadimgi koreys tilining birikkan misoliga qarasangiz, koreys tili "hanja" so'zidan foydalanib, "hanja" so'zining imkoniyatlaridan foydalanib qadimgi koreys tilining so'z boyligi kamchiliklarini to'ldiryapti. Shunga ko'ra, qadimgi koreys tili "hanja" so'zining rivojlanishi bilan birga rivojlangan deb aytish mumkin.

Hozirgi koreys tilining ko'p qismini tashkil qiladigan "hanja" so'zini diqqat bilan kuzatsak, bular Qadimgi Xitoyda foydalanilgan "hanja" so'zi bilan ancha farqlanib, hozirgi xitoy tili bilan ham ancha farq qiladigan Koreyaga xos "hanja" so'zidir. Masalan, "hanja" so'zining ko'p qismi '-하다' yoki '-되다' bilan birikib, fe'l yoki sifatning miqdorini tashkil qiladi. Bunday chegaralash bilan "hanja" so'zi Koreyada qadimgi koreys tilining yordamisiz hech narsa qila olmas edi.

1.2. Koreys "hanja" so'zlarining o'zgarishi

Koreys xalqi Uch Qirollik davriga kelib madaniyat rivojlanishi uchun yozuvning kerakligini his qilishdi. Bu paytda allaqachon xitoy madaniyati ta'siri orqali ieroglif va turli adabiyotlar kirib kelganligi tufayli ko'pchilik Xitoyning ieroglif yozuvini o'z holicha qabul qilib yozishar edi. Shunga qarab ieroglifdan foydalanishning bosqichi ieroglif doimiy o'zgarishlarni saqlagan holda foydalanib, 훈민정음(Hunminchongim) yaratilishigacha bo'lgan davr va 훈민정음 yaratilgan keyingi davrni ko'rishimiz mumkin¹.

Koreya Uch Qirollik davrining boshidan doimo Xitoy bilan yaqin va uzluksiz aloqalarni saqlagan holda ieroglif yozuvidan doimo foydalanilganligi uchun koreyslar hayotida bir qancha ierogliflardan foydalanib kelgan va uning soni

¹정유진. 「중국어와한국한자어비교분석」 동국대석사학위논문. 2002. -P. 23

allaqachon butun koreys tili so'zining yarmidan ortig'ini tashkil qilgan. 훈민정음 yaratilishiga qadar faqat ieroglif yagona ifoda vositasi bo'lganligi tufayli qadimgi so'zlar ham hammasi ieroglif orqali ifodalangan.

훈민정음 yaratilgan keyin ham adabiy til sifatida Hanmun va "hanja" XIX asr oxirigacha foydalanilgan. Chunki allaqachon bir necha ming yillar oralig'ida Hanmun va "hanja"dan foydalanib kelish jarayonida allaqachon ko'pgina matnlar va muhim ma'lumotlar Hanmun orqali yozilib, koreys tili so'z boyligining ancha qismida "hanja" so'zi keng tarqalib, koreys tilida tushunchalar yetarli bo'lmaganligi uchun 훈민정음 ajoyib yozuv bo'lishiga qaramasdan taraqqiy etish davrigacha Hanmun to'dirib turgan. Shuning uchun ko'pgina qadimgi koreys tili so'zlari "hanja" so'zi bilan almashinilgan. Shuningdek, bir xil "hanja" so'zi bo'lsa ham, hurmat so'zi, xushmuomalalik so'zi va odatiy so'zlarga bo'linadigan "hanja" tillari ham paydo bo'lib, ravish so'z turkumlari ham "hanja" so'zi bilan yoziladigan holatlar ham paydo bo'lgan(양인종:1985).

Koreya Uch Qirollik davri boshidan Xitoy bilan yaqin aloqalarni saqlash bilan birga ieroglif yozuvi tarqalib, koreyslar hayotiga ko'p ta'sir qilgan. Shundan so'ng Choson davrida 훈민정음 yaratilishiga qaramasdan 훈민정음 rivojlanishiga qadar yordamchi til vositasi bo'lgan. XIX asrdan so'ng g'arb sivilizatsiyasining tarqalishi natijasida Xitoy va Yaponiya orqali turli "hanja" so'zi tarqalib, bugungi kungacha yetib kelgan.

Koreys "hanja" so'zlarining hozirgi shakli

Hozirgi kunda Koreyada ishlatiladigan "hanja" so'zi o'tmishdagi eng birinchi Xitoydan tarqalishi, undan so'ng Yaponiyadan tarqalishi va Koreyada yaratilgan "hanja" so'zi kabi bunday katta 3 turga bo'lish mumkin.

"Hanja" qadimda Xitoydan Koreyaga tarqalishi uzoq muddatni bosib o'tib, hozirgi koreys tiliga katta ta'sirini ko'rsatishi bilan bir vaqtda rivojlanib kelgan. Lekin XIX asr Yapon mustamlakasi davriga kelib, siyosiy va iqtisodiy sabablar oqibatida bir nechta xitoy ierogliflari yapon ierogliflariga o'zgargan. Shuning uchun hozirgacha ko'p sonli yapon ierogliflari koreys tili sifatida ishlatilib, Koreya

taxminan 2 ming yil, uzoq vaqt davomida “hanja” so’zidan foydalanib kelib, Xitoy bilan boshqa Koreyaning qadimgi madaniyatini saqlash uchun koreyslar hayotida kerakli bo’lgan “hanja” so’zini davomiy yaratib kelgan. Natijada shunday katta miqdorda tarqalgan yapon ieroglifi bilan koreys qadimgi “hanja” so’zi xitoy tili so’zi bilan koreys tili farqlanishda katta dalilni ta’minlagan. Bunday turli so’zning kelib chiqishiga asoslanib hozirgi “hanja” so’zi quyidagi xususiyatlarni o’tkazgan.

Koreyada mustaqil yaralgan “hanja” so’zi

Hozirgacha Xitoydan, Yaponiyadan tarqalgan koreys tili “hanja” so’zi kabilarni davriy qayta tartibga keltirib ko’rsak, (1) Xitoydan Koreya va Xitoy madaniyatini qo’shib, XIX asr oxirigacha deyarli 2000 yil foydalanilgan Xitoyning qadimgi ieroglifi bilan Budda dinining kirib kelishi bilan birga tarqalgan Budda ieroglif yozuvi edi. (2) Zamonaviy vaqtga kelib rivojlangan savdo-sotiq bilan bir qatorda Xitoyning turli xil “hanja” so’zini tezda qabul qilishdi. (3) XIX asr o’rtalaridan Uyg’onish davrigacha 100 yil oralig’ida Yaponiya orqali maxsus so’zlar va ilmiy atamalarni ifodalagan yapon tili tizimidagi “hanja” so’zini qabul qilishgan.

Yuqoridagi kabi Koreyada moslashgan “hanja” so’zini davri bo’yicha qismlarga bo’lib ko’rdik. Lekin Koreyada tarqalgan “hanja” so’zi koreys tili bilan gapning tuzilishi farq qilib, tovush tizimining farqli va umumiy qismlaridan osongina foydalana olmasligi uchun oddiy odamlar foydalanishda oddiy, turli xil dasturlar ishlab chiqilgan bo’lib, Koguryo va Shilla kabi ikkita katta davlatda 차자표기 ((借字表記) boshqa bir davlatning yozuv) tizimini rivojlantirgan va Budda dini “hanja” so’zida ieroglifning 가차법 ((假借法) ma’nosi boshqa, talaffuzi bir xil bo’lgan boshqa yozuvdan foydalanib yozish qoidasi) ni qo’llagan transliteratsiya edi. Ushbu transliteratsiyaning mavjudligi ieroglifdan foydalanib koreys tilini ifodalash mumkin degan taxmini ko’rsatib berdi va natijada qadimgi koreys tilini ieroglif orqali yozadigan 차자표기 paydo bo’lgan. Shundan so’ng 향찰, 이두, 구결 kabi ishlatilishiga qarab bo’linadigan turli xil 차자표기 yozuv tizimi rivojlangan. Keyinchalik turli harakatlar natijasida “hanja” so’zining 음훈차용표기

((音訓借用標記) talaffuz va ma'nosidan foydalanilgan yozuv) paydo bo'ldi. Bunday 음훈차용표기 jarayonda koreys hieroglifi va so'zi shakllangan. Koreys "hanja" so'zi hozir ham ba'zilari xitoy tili bilan shakli bir xil bo'lgan holatlar ham bo'lishi mumkin yoki ko'p qismi ma'no jihatdan farqli tomonlar bor. Koreys tilining "hanja" so'zini tanishtiradigan bo'lsam, quyidagi jadval e'tiboringizni qarating (리해자:2001).

1-jadval. Koreys tiliga xos "hanja" so'zi

한자	한국어	중국어	한자	한국어	중국어
道令	도령	少爷	感氣	감기	感冒
身熱	신열	发热	換腸	환장	发疯
苦生	고생	辛苦	三寸	삼촌	叔叔
差頓	사돈	亲家	四寸	사촌	堂兄弟
兩班	양반	贵族	紙匣	지갑	钱包
只今	지금	现在	景色	경치	景色
亲庭	친정	娘家	打作	타작	收稻子
田畝	전답	田地	妓生	기생	妓女

Xitoydan tarqalgan "hanja" so'zlari

a) Xitoyning qadimdan kelib chiqqan "hanja" so'zi

Hozir kunda Koreyada foydalanilayotgan "hanja" so'zi o'tmishda Xitoy bilan davomiy ravishda o'zgarishlar orqali tarqalib, Koreyada qachondan boshlab hieroglifdan foydalanib kelganligi haqida aniq ma'lumot yo'q bo'lsa ham, ko'p sonli 한사군 ning tashkil qilingandan so'ng, Koreya va Xitoy, ikkala xalqlararo iqtisodiy-madaniy almashish rivojlangan vaqtda madaniyat bilan birga "hanja"-hanmun tarqalganligi haqida taxmin qilinadi. O'sha vaqtda Koguryo, Pekche, Shillaning qadimgi davlat davrida Xitoy bilan madaniy aloqalari asosida o'zlashtirilgan.

Bugungi kunda "hanja" so'zining tarqalish jarayoni haqida nisbatan to'liq jarayonni topish uchun hujjat sifatida 삼국사기((三國史記)Uch davlat tarixiy voqealari) kitobi asos bo'la oladi. Ushbu tarixiy manbada Shillaning 지증왕(智證王), 법여왕(法興王) davrida 국호(國號), 왕호(王號) "hanja" so'zi

sifatida hukmronlik qilinganligi aytiladi. Shuningdek, 신문왕(神文王) davrida (682 yil) Xitoyning Tan davlati tizimini tuzgandan keyin ilm-fanni o'rganishni yo'lga qo'yib, 주역(周易), 상서(尙書), 모시(毛詩), 예기(禮記), 춘추(春秋), 좌씨전(左氏傳) kabi to'plamlarni yaratdi. 경덕왕(景德王) davrida (757 yil) joy nomlarining "hanja" so'ziga o'girish, 758 yilda amaldor lavozimlari nomlarining "hanja" so'ziga o'girish ishlarini olib borgan. Avvaldan hujjatlar "hanja" bilan yozib qo'yilganligini ko'rib, Koreyada "hanja" so'zi juda qadimda foydalanilganligini bilishimiz mumkin. Quyidagi misolda "hanja" so'zidagi ba'zi so'zlarni diqqat bilan qarab chiqamiz.

Xitoyning qadimdan tarqalgan "hanja" so'zini 2 turga bo'lamiz. Matnlarda uchraydigan "hanja" so'zlari orasidan koreys va xitoy tillarining o'xshash so'zlari quyidagicha:

백성(百姓), 본전(本錢), 정가(定價), 동물(動物), 부모(父母), 가족(家族), 교육(教育), 결혼(結婚), 미혼(未婚), 효자(孝子), 학교(學校), 예술(藝術), 음악(音樂), 정부(政府), 식물(植物), 중심(中心), 상하(上下), 풍속(風俗), 재해(災害), 귀신(鬼神), 문물(文物), 부담(負擔), 방금(方今), 세속(世俗), 맹수(猛獸), 자애(慈愛), 계절(季節), 국가(國家), 아내(衙內), 부귀하다(富貴--), 독립하다(獨立--), 화목하다(和睦--), 노력하다(努力--), 악수하다(握手--), 용감하다(勇敢--), 변통하다(變通), 교훈하다(教訓--), 경영하다(經營), 총명하다(聰明) kabilar.

Adabiy uslubdagi yozuv uchun "hanja" so'zi orasidan Xitoyda ishlatilmaydigan so'z yoki so'zning ma'nosi boshqa bo'lgan so'zlar quyidagi misolda keltirilgan.

봉습(捧拾), 교실(教室), 동생(同生), 인성(人性), 자식(子息), 처벌하다(處罰--), 한심하다(寒心--) kabilar.

b) Xitoy orqali Budda dinining diniy matnlaridan chiqqan "hanja" so'zi

Hozirgi Budda dini taxminan 1500 yil avval Koreyaga tarqalgan. Budda dini Koreya va Yaponiyaga Xitoy orqali kelib, Budda muqaddas yozuvlari hanmunda yozilganligi tufayli Budda dinining tarqalishi bilan birga hanmun ham tarqalgan. Xitoydan keyin eng birinchi Budda dinini qabul qilgan davlat Koguryo davlati

((소수림왕小獸林王) milodiy 372 yil) bo'lib, undan keyin 12 yil o'tib Pekche davlati Budda dinini qabul qilishgan. Shilla davlati Koguryo davlati orqali 법흥왕 davri (527 yil)da Budda dinini qabul qilgan. Budda dinining tarqalishi koreys xalqining nafaqat diniy hayoti tarix va madaniyatiga ham katta ta'sir ko'rsatdi. Oldindan shuni aytib o'tish lozimki, Koreyada Hind Budda dinini to'g'ridan to'g'ri qabul qilgan emas, balki Xitoy orqali xitoy tiliga moslashgan Budda dinining "hanja" so'zi ta'sirini qabul qilgan. 육조((六朝)Xitoy imperatorining ismi) dan oldin Budda dinining tarjimasini transliteratsiya ko'pchilik uchun tushunish qiyin edi. 동진(東晉) hukmronligidan so'ng asta-sekin erkin tarjima orqali transliteratsiyani ko'chirdi(성승익:1987). Budda muqaddas yozuvlaridagi Sanskrit tili tovush bo'lib, boshqa biri uni yana tarjima qilib yangi so'z yaratgan. Budda dinining "hanja" so'zi tarqalgandan so'ng ba'zilar Koreyaning to'liq mos kelmagan qadimgi koreys tili so'zlari o'z holicha yozishlar ham bo'lib, asosiy ma'nosi ko'chma ma'noga ham ega bo'lgan. Budda dinining "hanja" so'zi

a) Transliteratsiya qilingan so'zlar:

阿修羅(아수라 Asura), 裝裝(장장 Kasaya), 刹那(찰나 Ksana), 乾達婆(건달파 Gandharva), 斷末魔(단말마 Marmar), 佛陀(불타 Buddha), 舍利(사리 Sari-Sarira).

b) Erkin tarjima qilingan so'zlar:

假名(가명 Prajnapci), 煩惱(번뇌 Klesa), 世界(세계 Cokdhatu), 名色(명색 Namarupa), 現行(현행 Abibian), 現在(현재 Pramtpanna), 笨生(분생 Jagat), 人間(인간 Manusvd)

c) Xitoyning so'zlashuv tili, ya'ni so'zlashuv tili yozuvidan kelib chiqqan "hanja" so'zi.

Lekin Koreyada foydalaniladigan "hanja" so'zining ba'zi so'zlari allaqachon Xitoyda yo'qolib ketgan yoki Koreyada yangi yaratilgan bo'lib, ba'zi so'zlar koreys va xitoy tilida ma'nosi bir-biridan farq qiladi. Xitoy ieroglif tili Xitoyning qadimgi madaniyatining adabiy uslubini o'zgarishidan boshlanib, 송(宋)·원(元)·명(明)·청(淸) davlatlari navbat bilan merosni rivojlantirish jarayoni

orqali yetib kelgan. Ayniqsa, 송(Song) va 원(Von) davridan o'quv kitobi yoki idora rasmiy hujjatlarida ham xitoy so'zlashuv tilidan foydalanishgan. Xitoyda xitoy so'zlashuv tili Opium urushi (鴉片戰爭-1840) sababli shakllanib, 5-4 harakat orqali to'liq hozirgi xitoy tilining adabiy uslubiga o'tgan. Tadqiqot ma'lumotlariga asoslansak, Koryo davlati qiroli Kongmin davrida xitoy so'zlashuv tili Koreyada tarqalgan. Shundan so'ng Choson davri o'rtalariga kelib, 노걸대(老乞大)davridan boshlab ko'plab xitoy asarlari koreys tilida yozilgan yozuvlar paydo bo'lgan. Shuningdek, G'arbiy Yevroponing rivojlangan ilm-fani kirib kelib, dunyoga teran nazar tashlash kayfiyati yuzaga keldi. Yangi ilm-fan, texnika, adabiyot kabilarning kirib kelishi bilan birga yangi so'zlar yaratildi. Bu davrda yangi yaratilgan so'zlar xitoy tiliga tarjima qilingan yoki xitoy tilining talaffuzidan olib shakllangan bo'lib, ba'zi so'zlar avvalroq G'arbiy Yevropa sivilizatsiyasini qabul qilgan Yaponiyada ishlatiladigan "hanja"dan foydalanishgan. Va yana Xitoy va Yaponiyada yaratilgan yangi "hanja" so'zidan ikkinchi marta foydalanishgan. Xitoy tili tizimidagi "hanja" so'zi so'zlari quyidagilardan iborat¹.

차표(車票) 지구(地球) 기업(企業) 은행(銀行) 철도(鐵道) 우표(郵票) 매우(十分) 얼마(多少) 공백(空白) 쉽다(容易) 종전(從前) 자유(自由) 망원경 (千里鏡) 천주교(天主教) 타자기(打字機) 금강석(金剛石) 자명종(自鳴鐘) 절전하다(節電) 유엔(聯合國) kabilar.

Xitoyda ishlatilmaydi, lekin Koreyada hali ham ishlatiladigan so'zlar bor.

Masalan: 휴일(休日) 성묘하다(省墓)세관稅關(海關) 능숙하다(熟達) (熟練) kabilar.

Yaponiyadan kirib kelgan "hanja" so'zlari

Yaponiyaga xos "hanja" so'zining holati XIX asrdan keyin Koreya bilan Yaponiyaning o'zaro aloqalari orqali tarqalib, Yaponiyaning holati jadallik bilan g'arb madaniyatini qabul qilib, bevosita Xitoyning qadimgi so'zlaridan o'z holicha foydalanishgan yoki mavjud "hanja"dan foydalanib, qayta "hanja" so'zini yaratgan.

¹삼재기. 「구어어휘론」 崔文堂. 1983.

Yaponiya Koreyaga qaraganda birinchi G'arbiy Yevropaning buyuk davlatlari bilan savdo-sotiq orqali ularning rivojlangan sivilizatsiyasi bilan boshqaruvini qabul qilgan. O'z navbatida g'arb sivilizatsiyasining Koreyaga kirib kelib tarqalishi natijasida rivojlanish davri boshlangan. Koreya uzoq vaqt chet davlatlar bilan savdo-sotiq aloqalarini qilmaganligi sababli chet ellar bilan o'zaro aloqasi yo'q bo'lib, XIX asr oxiriga kelib birinchi bo'lib Yaponiya orqali Koreya "eshigi"ni ochdi. Bu vaqtda tarqalgan "hanja" so'zining katta qismi Yaponiya orqali kirib kelib, yapon tiliga xos talaffuzi bilan o'zgargan chet tili bilan Yaponiyada yaratilgan yangi so'zlar ko'p miqdorda kirib keldi. Shuningdek, taxminan 36 yil davomida mustamlaka davrida Yaponiya ona tilini yo'q qilish siyosatini olib borganligi tufayli "hanja" so'zini qabul qilishdan boshqa iloji qolmaganligi uchun yapon tili tizimidagi "hanja" so'zidan ko'p foydalanishga to'g'ri kelgan. Bunday so'zlar nafaqat rivojlanish davrida, balki hozirgacha siyosat, iqtisodiyot, madaniyat, ijtimoiy sohalar orqali foydalanib kelinyapti. Koreys tili "hanja" so'zi orasida ko'p miqdorini tashkil qiladigan yapon tilidagi "hanja" so'zi quyidagilardan iborat(박양선, 1994).

Siyosat, iqtisodiyot, madaniyatga oid so'zlar: 의무(義務) 품질(品質) 과학(科學) 미술(美術) 초산(醋酸) 요소(元素)철학(哲學) 액체(液體) 온대(溫帶) 색소(色素) 원자(原子) 투표하다(投票--) 면세하다(免稅--) 하이포(海波) 공화국(共和國) 애국심 (愛國心) 자주권(自主權) 결의안(決議案) 고급품(高級品) 물리학(物 理學) 중앙정부(中央政府) 백과사전(百科辭典) 열대지방(熱帶地方) 입헌하다(立憲--)

Kasb va amaldor lavozimlarining nomlanishiga oid so'zlar: 신사(紳士) 공사(公使) 기사(技師) 국장(局長) 투수(投手) 기자(記者) 교원 (敎員) 보호자(看護人) 관리인(管 理 人) 교육가(敎育家) 견습생(見 習 生) 변호사(辯 護 士) 영사관(領 事 館) 공상가(空想家).

Narsa-buyumlarga oid so'zlar: 자동차(自動車) 피뢰침(避 雷 針)발동기(發 動 機)발전기(發電機)선풍기(扇風機) 비행기(飛行機) 나침반(羅針盤) 전차(電車)시침(時計) 연필(鉛筆) 조화(造花)경유(輕油) 외투(外套)시선(汽船) 필통(筆筒).

Vaqt va joyga aloqador bo'lgan so'zlar: 월요일(月曜日) 화요일(火曜日)
수요일(水曜日) 목요일(木曜日) 금요일(金曜日) 토요일(土曜日) 일요일(日曜日)
경찰서(警察署) 공사관(公使館) 고아원(孤兒院) 동물원(動物園) 미술관(美術館)
양로원(養老院) 박물관(博物館) 경기장(競技場) 관공서(官公署) 시침(時計) 극장(劇場)
국회의사당(國會議事堂)

Kundalik hayotda ishlatiladigan so'zlar: 확정하다(確定-), 간접적인(間接-)
건조하다(乾燥-), 관계하다(關係--), 건강하다 (健康--), 개량하다(改良--),
구성하다(構成--), 경시하다(輕視--), 발전하다(發展--), 표시하다(表示--),
설명하다(說明--), 단체(團體) 수단(手段), 대중(公衆), 행위(行爲), 잡념(雜念),
실력(實力).

1.3. Xitoy tili ieroglifining xususiyatlari

Hozirgi xitoy tilining so'zi uzoq tarixiy rivojlanishi jarayonida asta-sekin to'planib, asosiy so'z va umumiy so'zga bo'linadi. Asosiy so'z so'zning o'zagi bo'lib, mustahkam o'zgarimas xususiyatga ega bo'lib, umumiy so'z esa vaqt o'tishi va jamiyatning o'zgarishi bilan til birliklari orqali o'zgaruvchi tomonini ko'rsatadi. Tildagi mustaqil so'zlar so'z deb atalmaydi. <신화사전>dagi fikrini kuzatsak, "tilning bir turi sifatida foydalaniladigan so'z va qo'shimchalar ba'zi vaqtda bir odam yoki bir asardagi tarjima jarayonida foydalanishi"ni ko'rsatadi. Xitoy tili so'zining xususiyatlari haqida quyidagilar bilan xulosa qilish mumkin.

Birinchi, shakl va gap qurilishi xususiyati.

a) Bir bo'g'inli so'z eng kichik ma'no birligiga asoslansa ham ko'p bo'g'inli so'z ustunlik qiladi.

Bir bo'g'inli so'z eng kichik ma'no birligining ieroglifiga asoslanib, nafaqat so'zni mustaqil qo'llash mumkin, balki bemalol boshqa ma'no shakli bilan birlashtirib yangi 2 bo'g'inli va 3 bo'g'inli so'zlarni yasash mumkin. Masalan, '吃飯' ieroglifi '吃'(yemoq) bilan '飯'(ovqat) ikkita bir bo'g'inli ma'noli shakli birikib '吃飯'(ovqat yemoq) ieroglifi bo'lib, '咖啡店' ieroglifi esa 3 ta ma'noli shakl orqali yasalgan 3 bo'g'inli so'zdir.

b) So'zning birikish usuli gap tuzilishi bilan to'g'ri keladi.

Xitoy tili so'zida shakl o'zgarishi yo'qligi tufayli bir bo'g'inli so'z bilan bir bo'g'inli so'z qo'shilib, 2 bo'g'inli so'zdan gap yaratilib, yana bir bo'g'indan ortiq so'zlar ega,kesim, to'ldiruvchi so'zlar tartib bilan kelib, bitta gap yasaladi. Masalan, '我寫作業'dan '我' bilan '寫' va '作業' ieroglifining har bir so'zi birikib gap yasaladi.

c) Koreys tili agglyutinativ til bo'lsa ham xitoy tili alohida tildir.

Koreys tili so'z shakli o'zgarishi orqali grammatik munosabat yuzaga keladi, lekin xitoy tili so'zining shakli umuman o'zgarishsiz bir so'zni turli grammatik aloqalarga kirishib, gapda so'z tartibi orqali gap tuziladi. Masalan, '計劃' ieroglifi ot shakli '계획' bilan fe'l shakli '계획하다' orqali shakl o'zgarishsiz yoziladi.

d) Xitoy tilida otni hisoblaydigan sanoq birligi bor.

Koreys tilidagi ot yoki to'liqsiz ot orqali munosabatga kirishadigan narsa-buyumni hisoblaydigan birlik bunga to'g'ri keladi. Har bir sanoq birliklari narsa-buyumning alohida xususiyatlari yoki tabiatiga ko'ra ifodalanishi mumkin bo'lib, shakliy yozuv orqali yaratilganligi xitoy tilining xususiyatlari deb aytish mumkin. Koreys tilida ham xitoy tilining sanoq birliklariga to'g'ri keladigan "장", "대" kabilar mavjud bo'lib, xitoy tilidagidek ko'p emas.

Ikkinchi, tovush va fonetik xususiyatlari.

a) Ikki va undan ortiq unli va undosh birikishi, ayniqsa, ikki bo'g'inli so'zlarni yaratish jarayoni rivojlanyapti.

Xitoy tilining bir bo'g'inli so'zlari hozirgi davrga kelib bo'lingan ma'noga ega so'zlarni narsa-buyumlar bilan ishlatish qo'layligi uchun 2 bo'g'inli so'zlarni yaratish jarayoni taraqqiy etish bilan bir vaqtda ko'p bo'g'inli so'zlarning 2 bo'g'inli so'zlarga o'zgaryapti. Masalan, '勺' ieroglifi '勺子' ieroglifiga, '牙' ieroglifi '牙會' ieroglifiga, ya'ni bir bo'g'inli ieroglifga boshqa bir tarkibiy qism qo'shiladi. 3 bo'g'inli ieroglif '電冰箱' '冰箱' ieroglifiga, 4 bo'g'inli va undan ortiq bo'g'inli ierogliflar '家用電器' '家電' ga o'zgargan ikki bo'g'inli ierogliflarning qisqartma shakllarini topib ko'rishingiz mumkin.

b) Xitoy tili bo'g'indagi tovush intonatsiyasi bilan farq qiladigan tildir.

Xitoy tilining tovush intonatsiyasi ma'no farqlovchi vazifasini bajaradi. Ya'ni bir xil so'z bo'lsa ham tovush intonatsiyasi bilan boshqa so'z yoki aynan shu so'zligini ko'rsatadi. Masalan, koreys tilidagi '東西'[dōng xī] ieroglifi "sharq va g'arb" degan ma'noni bildiradi, lekin xitoy tilidagi '東西'[dōng xi] ieroglifi "narsa-buyum" degan ma'noni bildiradi. Xitoy tilidagi '老子'[lǎo zì] ieroglifi "ota" degan ma'noni bildirsa, koreys tilidagi '老子'[lǎo zi] ieroglifi esa "qari erkak kishi" degan ma'noni bildiradi.

Uchunchi, yozuv bilan bog'liq xususiyat.

a) Ieroglif yozuv uslubining rivojlanishi.

Xitoy hozirgi Koreya bilan Tayvanda foydalanyotgan qadimgi ieroglifdan emas, balki yozuv uslubi sifatida o'zgargan ieroglifdan foydalanib kelmoqda. Masalan, '畫-書'.

1.4. Xitoy tili ieroglifining o'zgarishi

Xitoy ieroglifining tarixini diqqat bilan kuzatsak, bir bo'g'inga bo'lingan fe'l va sifat kabilar hayvonlarning suyaklariga yozilgan Xitoyning qadimgi yozuvlaridan boshlab 선친(Sonchin) hukmronligi davriga kelib mavjud fe'l va sifatdan tashqari ko'p miqdordagi fe'l va sifatlar ko'paydi va Tan va Song davlati hukmronligiga kelib so'zning o'zagi orqali tuzilgan ikki bo'g'inli ierogliflar ko'payib bordi.

Ma'lumki, qadimgi xitoy tili ieroglifi rasmi bo'lgan. Bunday ieroglif o'zida rasm- sxemalardan iborat bo'lgan. Yozuvning muhim belgisi sifatida ma'lum bir so'zni bildiruvchi belgining paydo bo'lishi va keyinchalik uning aniq so'zga aylanib mustaqil tarzda o'z o'qilishiga ega bo'lish jarayoni e'tiborni tortadi. Ilmiy tarafdin yozuv grafik belgilar yig'indisi yoki , og'zaki tilning qog'ozdagi ko'rinishidir.

Uning ilk ko'rinishlari davrlar osha o'z shaklini o'zgartirib hozirgi ko'rinishga ega bo'lgan:

 [수] 물 suv

ilk ko`rinishi

hozirgi ko`rinishni olishi

 [화] 불 olov

Ilk ko`rinishi

Hozirgi ko`rinishni olishi ¹

Xitoy ieroglifiyatarli darajada rivojlangan ierogliflardan iborat yozuvdir. Ma`lumki har bitta belgi-ieroglif alohida ma`noga ega sodda so`z tushunchasini anglatadi. Shu sababdan biz ierogliflarning sodda so`z sifatida ko`rib chiqamiz. Xitoy ierogliflari oddiy rasmi ko`rinishdan hozirgi ko`rinishga kelgunga qadar shakllanishning uzoq va murakkab yo`lni bosib o`tgan. Hozirga qadar yozuvdagi ierogliflar paydo bo`lgan vaqtidagidek o`zida predmetning rasmi ko`rinishini o`zida saqlab qolgan.

Chon hukmronligi davrining oxirida G`arb sivilizatsiyasi Xitoyga tarqalib, 1840 yilda Opion urushi orqali Xitoyliklar hayotiga chet ellarning ta`siri natijasida savdo va sanoat kirib kelishi bilan birgalikda xitoy tili ierogliflarining o`zgarishi ham ro`y berdi.

Xitoy tili so`zlarining turlarga ajratilishi

Hozirgi Xitoyda foydalanayotgan xitoy tili so`zlarini adabiyot, ieroglif so`zlari, xitoy tiliga xos ieroglif so`zlari va yapon tiliga xos ieroglif so`zlarga bo`linadi.

a) Qadimgi ieroglif so`zlari

Xitoy tili qadimdan kelib chiqqan bo`lib, asosan bir bo`g`indan iborat bo`lib, qadimgi Xitoy Han tilida esa ikki bo`g`inli ieroglif so`zlari ko`p bo`lgan va keyinchalik ikki bo`g`inli ieroglif so`zlari ko`p songa ega bo`ladi.

b) Xitoy tili tizimidagi ieroglif so`zlari

¹<http://hanja.pe.kr>.

Tan davlati davrida oldingi Xitoyning qadimgi adabiy yozuv tizimini o'zgartirish boshlanib, Chong davlati davrigacha davom etib hozirgacha yetib kelgan. Oddiygina aytadigan bo'lsak, so'zlashuv tili bilan adabiy tili bilan qo'shilgan bo'lib, har bir kishi ba'zi shakl va qoidalarga rioya qilmasdan erkin o'zining fikri va taassurotlarini bayon qilishi mumkin.

Xitoy tilidagi ieroglif so'zlari o'rta asrlarda o'zgargan shaklidan oldin koreys tiliga kirib kelgan bo'lib, koreys tilining ieroglif so'zlariga qilgan ta'siri kamdir.

b) Yapon tiliga xos ieroglif so'zlari

Yaponiya zamonaviylashish jarayonida ieroglifdan foydalanib, G'arbiy Yevropaning so'zlari va yangi g'oyalarini ifodalagan ieroglif so'zlarini Xitoydan o'z holicha qabul qilib foydalangan. Bu so'zlar siyosat, huquq, iqtisodiyot kabi ko'pgina atamalardan iborat edi.

Hozirgacha chet tilidan o'zlashtirilgan so'zlardan keng miqyosda ishlatilyapti. Yapon tilidagi ieroglif so'zlarni quyidagi turlarga ajratish mumkin.

- 1) Yapon tilidan ieroglifga transliteratsiya qilingan chetdan o'zlashgan so'zlar: 保齡球, 俱樂部, 高爾夫, 內閣
- 2) Yapon tilidan ieroglifga tarjima qilingan o'zlashgan so'zlar(Yaponiyada ieroglifni koreyscha o'qilgan): 電話, 自, 然, 文學.
- 3) Yapon tilidan ieroglifga tarjima qilingan ieroglif so'zlar(yapon tilidan tarjima qilingan): 經濟, 學, 哲學, 社會學, 物理學, 可能性, 生產力, 消費力, 多元化, 廣告.
- 4) Yapon tilidan qadimgi xitoy tilidan foydalanib tarjima qilingan o'zlashgan so'zlar yana xitoy tili sifatida qabul qilingan so'zlar: 白晝, 常識, 發明, 保險, 計劃, 憲法.
- 5) Ieroglif so'zlarining shakli va ma'nosi yapon tilida yaratilib yana xitoy tili sifatida qabul qilingan so'zlar: 碼, 個人, 民族, 宗教, 科學, 技術 kabilar.

II BOB. KOREYS TILIDAGI IEROGLIF BILAN XITOIY TILI SO'ZLARINI SOLISHTIRISH

“재미있는 한국어 1, 2” darsligidan tanlangan “hanja” so'zini xitoy tili so'zlari bilan solishtirib, ular orasida ko'rinadigan umumiy va farqli tomonlarini yoritish vazifasi avval tushunish kerak bo'ladi. Avval o'tkazilgan tadqiqotlarda ham “hanja” so'zi va xitoy tili so'zlarining solishtirishidan shakli va mazmunining umumiy va farqli tomonlariga ko'ra shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlar, shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlar, shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlarga, ya'ni 3 turga ajratgan.

2.1. Shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlar-동형동의어

Shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlar “hanja” so'zi va xitoy tili so'zlarining shakli va ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlardir. Bu so'zlar Koreya va Xitoyda bir xil shakl va ma'noga ega bo'lganligi uchun xitoylik koreys tili o'rganuvchilari shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlarni qiyosiy o'rganish osondir.

Masalan:

- 1) 學生-학생-talaba
 - a) 나는 학생(學生)이다.
 - b) 我是學生.
- 2) 親切-친절-mehribon
 - a) 윤미씨는 매우 친절(親切)하다.
 - b) 潤美很親切.

Bu yerda 1 va 2-misolning \sqsupset bandida ishlatilgan so'z koreys “hanja” so'zi bo'lib, \sqsubset bandida ishlatilgan so'z xitoy tili so'zidir. Yuqorida ko'rganingizdek, “hanja” so'zi ‘學生, 親切’ bilan xitoy tili so'zi ‘學生, 親切’ shakli va ma'no jihatdan bir xildir.

Analitik til bo'lgan xitoy tili so'zi '親切' bir vaqtning o'zida ham ot, ham sifat xususiyatiga egadir. Lekin agglyutinativ til bo'lgan koreys tilida '親切' faqat ot sifatida ishlatiladi. Sifatning xususiyatiga ega bo'lishi uchun o'zakdan keyin '-하다' qo'shilishi kerak.

“재미있는 한국어 1, 2” darsligidagi shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlarning ro'yxati jadvalda keltirilgan. 2-jadval

가족	가격	가구	갈색	감	감각
건강	건축물	결과	결정	결혼	경제학
경찰	경치	경험	계속	계절	고객
고등	고민	고속	고장	고향	공기
공동	공원	공장	교실	교육	교육
교통	구	국제	극장	근처	금액
급	기구	기숙사	기업	난방	남방
남자	내일	냉면	노력	다양	단풍
대사관	대학	대학생	대회	도로	도서관
도시	도자기	동료	동물	등산	모자
모집	모형	목적	문	문방구	문제
문화	물건	미술관	민속촌	박물관	박수
반	발음	방	방면	방법	방법
방송	백화점	병	보통	복용	복잡
부모	부인	분홍색	사당	사용	사전
산	상자	생리통	생신	생일	서명
서점	선배	선생	선수	설명	성
성적	세탁	소도시	소독	소식	소화
수도	습도	시간	시계	시대	시장
식당	신기	신용	신청	신축	실망
실수	심리	야구	약	양	양복
여자	여행	연주	열	영상	영어
영하	오전	오후	왕	외출	육실
우표	원	월	위치	위험	유명
유학생	유행	은행	음악	의사	의자
이사	이용	이해	인심	일기	입학
자금성	자료	자연	장학금	재료	전
전공	전망	전화	점점	정도	정리
정문	정수기	정장	정치	정확	제공
주	주도	주말	주부	주사	주소
주인	죽	준비	중	중간	중앙
중요	지급	지방	지하	지하도	직장
직접	질문	차	창문	책	처방
천사	청소년	청소	초등	초록색	최고
최근	추억	추억	축구	축하	층

치료법	친절	칠	태풍	통	통화
특별	편리	편의점	평소	포도	포함
폭포	품질	풍경	피곤	필요	필통
학교	학기	학생	한가	한국어	해외
행복	향수	혁명	현금	현대	형
형제	호수	환영	환전	회색	회의
효과	효능	후사	휴가	휴게실	

2.2. Shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlar-동형이의어

Shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlar yozuv shakli bir xil bo'lib, ma'nosi boshqa bo'lgan so'zlardir. Ma'nosi boshqa bo'lgan so'zning darajasiga qarab ma'nosi butunlay boshqa bo'lgan so'zlar shakli bir xil, ma'nosi butunlay boshqa bo'lgan so'zlarga va ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlar shakli bir xil, ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlarga bo'lish mumkin.

Bu so'zlarning bir qismi Xitoydan tarqalgan bo'lib, boshqa bir qismi esa Yaponiyadan tarqalgan. Xitoydan tarqalgan bo'lsa ham uzoq vaqt o'tishi natijasida "hanja" so'zi bilan xitoy tili so'zlarining ma'nolarida ma'no kengayishi va torayishi kabi o'zgarishlarga uchragan. Bu shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarning paydo bo'lishida eng muhim omillaridan biridir.

"Hanja" so'zidagi shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarni o'rganishda xitoylik koreys tili o'rganuvchilar osongina xatoga yo'l qo'yadilar. Xitoylik o'rganuvchilar shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarni ishlatishda shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlar deb adashadigan holatlar ko'p uchraydi. Shuning uchun '재미있는 한국어 1, 2' darsligidagi shakli bir xil, lekin ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarni tartibga keltirgandan so'ng to'liq qiyosiy tahlil ishlarini olib borildi. Qiyosiy tahlilda "hanja" so'zining ma'nosini internet tarmog'idagi "koreys tili izohli lug'ati" va "elektron koreys tili lug'ati"dan foydalanib topish mumkin. Xitoy tili so'zlarining ma'nosini internet tarmog'idagi "Baidu dictionary" va 2 tomli "Katta xitoycha-ruscha lug'ati"dan foydalanib topish mumkin.

"재미있는 한국어 1,2" darsligidagi shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarning ro'yxati jadvalda keltirilgan. 3-jadval.

거실	고백	공부	공사
과거	과자	대리	택
동전	명	번	병원
분	불편	붕대	사과
소포	수업	시작	시험
신문	실종	약속	열심히
온천	요리	점심	정신
제일	중심지	창피	출구
출근	취미	할인	합격
항상	행사	혹시	활동
회사			

Shakli bir xil, ma'nosi butunlay boshqa bo'lgan so'zlar

Shakli bir xil, lekin ma'nosi butunlay boshqa bo'lgan so'zlar deb yozuv tizimi va yozuv shakli bir xil bo'lgan, ma'nosi butunlay boshqa bo'lgan so'zlarga aytiladi. Shunga o'xshash so'zlarning miqdori ko'p emas, lekin birinchi marta duch kelganlar noto'g'ri tushunib xatoga yo'l qo'yishi mumkin. So'zni qo'llayotgan vaqtda so'zning ma'nosiga e'tibor berilishi kerak.

1)[한] 果子-1) bug'doy uni yoki guruch uniga shakar, sut va boshqa qo'shimcha mahsulotlarni qo'shib turli shaklda tayyorlangan shirinlik 2) asosan tamaddi sifatida yeyiladi.

예: 이 과자(菓子)는 밀가루로 만들었다.

[중] 果子-xitoytilidaesa “meva” degan ma'noni anglatadi.

예: 去果園摘点果子吧。(과수원에 가서 과일을 따주세요.)

Koreys tilidagi ‘과자’ xitoytilida ‘并干’ debataladi.

2)[한] 沙果-“olma” so'zini anglatadi.

예: 이사과(沙果)를좀드세요.

[중] 沙果-olmaning bir turi bo'lib, kattaligi odatdagi olmaga qaraganda kichikroq bo'lib, yovvoyi olma deb ataladi. Bu meva Xitoyda bor, lekin Koreyada yo'q.

Koreys tilidagi “olma” so'zi xitoytilida “苹果” deb ataladi.

3)[한] 新聞-dunyoda yuz beradigan voqealar va yangiliklarni xabar qiladigan va izohlab beradigan nashriyot yoki gazetaning mazmuni chop etilgan qog'oz degan ma'noni anglatadi.

예: 그 신문(新聞)을 가지고 가세요.

[중] 新聞-oxirgi kunlarda yuz bergan yoki hozir yuz beryotgan, avval yuz bergan bo'lsada, hozirda ham jamiyatga ta'sir qiladigan xabar, yangilik degan ma'noni anglatadi.

Koreys tilidagi "gazeta" so'zi xitoy tilida "报纸"deb ataladi. Shuningdek, xitoy tilidagi "xabar" so'zi koreys tilida "뉴스" deb ataladi.

4)[한] 約束-kelajakdagi ishni suhbatdoshi bilan oldin belgilab, o'sha kelishuvni buzmaslik haqidagi qaror degan ma'noni anglatadi.

예: 내일 만나기로 약속(約束)했다.

[중] 約束-cheklash, chegaralash degan ma'noni bildiradi.

Koreys tilidagi "va'da" so'zi xitoy tilida "约定"deb ataladi.

5)[한] 點心-ovqatlanish tartibi bo'yicha tushda yeyiladigan ovqat degan ma'noga ega.

예: 오늘 점심(點心) 불고기를 먹었다.

[중] 點心-yengilgina tamaddi va shirinlik degan ma'noni bildiradi.

Koreys tilidagi "tushlik" so'ziga to'g'ri keladigan xitoy tilidagi so'z "午饭"dir.

6)[한] 熱心-qiladigan ishiga bor kuchini sarflash yoki shunga o'xshash ishtiyoq degan ma'noni anglatadi.

예: 이번 학기, 열심(熱心)히 공부했다.

[중] 熱心-faollik, serzavq degan ma'noni bildiradi.

Koreys tilidagi "g'ayrat" so'zi "qiladigan ishiga bor kuchini sarflash yoki shunga o'xshash ishtiyoq" degan ma'noni bildirsa, xitoy tilida esa '熱心' so'zi odam yoki biror bir ish haqidagi faollikni bildiradi. Koreys tilidagi "g'ayrat" so'zi xitoy tilidagi "认真"so'zga mos keladi.

7)[한] 工夫-bilim yoki hunar kabilarni o'rganish yoki o'zlashtirish.

예: 학교에서한국어를공부(工夫)한다.

[중] 工夫-kerak bo'ladigan vaqt yoki inson kuchi.

Xitoy tilining qadimgi adabiy tilidagi ‘工夫’ ieroglifi koreys tili bilan bir xil bo'lib, “bilim yoki hunar kabilarni o'rganish yoki o'zlashtirish” degan ma'noda ishlatilib kelgan. Lekin hozirgi kunga kelib uning ma'nosi butunlay o'zgarib, “kerak bo'ladigan vaqt yoki inson kuchi” degan ma'noni anglatadi. Koreys tilidagi ‘工夫’ ieroglifiga mos keladigan xitoy tilidagi so'z “学习”dir.

8)[한] 高等學校-o'rta maktabni tugatgan odamga yuqori odatiy ta'lim va kasbiy ta'limni amalga oshiradigan o'quv dargohi.

예: 고등학교(高等學校) 졸업후일본으로갔다.

[중] 高等學校-universitet, maxsus institut va maxsus kasb-hunar maktablarning umumiy nomlanishi.

Koreys tilidagi ‘高等學校’(고등학교) ieroglifiga mos keladigan xitoy tili so'zi “高中”dir. Shuningdek, xitoy tilidagi ‘高等學校’ so'ziga mos keladigan koreys tili so'zi ‘대학교, 대학’ dir.

Shakli bir xil, ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlar

Shakli bir xil, ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlar deb umumiy yozuvi, bo'g'in soni va yozuv tartibi bir xil, lekin so'zning ma'nosi qisman farq qiladigan shakli bir xil, ma'nosi boshqa bo'lgan so'zlarga aytiladi. Shakli bir xil, lekin ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlarni “hanja” so'zlarining ma'nosi xitoy tili so'zlarining ma'nosiga qiyoslanilsa, kengayish holati va “hanja” so'zlarining ma'nosi xitoy tili so'zlarining ma'nosi bilan solishtirilsa, torayish holati va ma'noning o'zgarishi kabilarga bo'lib ko'rish mumkin.

“Hanja” so'zlarining ma'nosi xitoy tili so'zlarining ma'nosiga nisbatan kengaygan holati

Ma'noning kengayishi “hanja” so'zi va xitoy tili so'zining bugungi kunda ishlatilayotgan ma'nosining asosiy qismidan “hanja” so'zlaridan yangi ma'no berishi tufayli katta o'zgarishiga aytiladi.

1) [한] 宅- 1. Begona kishining uyi yoki oilasini hurmat qilishini bildiradigan so'z.

2. Suhbatdoshni to'g'ridan-to'g'ri chaqirmay, hurmat qilish va xushmuomalalikni bildiradigan so'z yoki begona kishini hurmat qilib, uning rafiqasini bildiradigan so'z.

예: 선생님, 오늘택(宅)에 계십니까?

예: 택(宅)은누구신데요?

[중] 宅 – nisbatankattaauy.

Xitoytilidagi “宅” ieroglifi nisbatan katta uyni bildiradi, lekin koreys tilidagi “택” so'zi uying katta yoki kichikligi aloqasi yo'q bo'lib, begona kishining uyi yoki oilasini hurmat qiladigan vaqtda ishlatiladi. Shuningdek begona kishini hurmat qilib, uning rafiqasini bildiradigan so'z sifati ham keladi.

2) [한] 授業 – 1) asosan kelishilgan fanlarni kelishilgan vaqt va joyda bilim va ko'nikmalarni o'rgatish

2) asosan kelishilgan fanni kelishilgan vaqt va joyda bilim va o'qishni o'rganish.

예: 오늘수업(授業)은 10 시부터시작이다.

[중] 授業 – alohida o'qitish

“수업”ni alohida ajratib ko'rsak, “hanja” so'zini xitoy so'zi bilan solishtirib “kelishilgan vaqt va joyda bilimni o'rganadi” degan qo'shimcha ma'no beryapti. Shuningdek Xitoyda ushbu “授業” ieroglif deyarli ishlatilmaydi.

3) [한] 試驗 – 1) bilim yoki qobiliyat, iqtidor kabilarni tartibga solingan bosqichga qarab bilib olib baholash.

2) biron bir narsa-buyumning xususiyati yoki imkoniyati kabilarni amaliyot orqali tekshirib baholash.

3) odamning xarakterini bilish uchun baholash yoki shunga o'xshash holat.

예: 같은시험(試驗)에서벌써네번째떨어졌다.

예: 전구를살때는반드시시험(試驗)을하는것이좋다.

예: 감히네가나를시험(試驗)하는것인가?

[중] 試驗 – 1) biron bir narsa-buyumning imkoniyati yoki biror bir voqelikning natijasini bilish uchun amalga oshiradigan faoliyat.

2) qadimgi xitoy tilida “bilim, qobiliyat, iqtidor va shu kabilarni tartibga solingan bosqichga qarab baholash” degan ma’noni bildiradigan so’z.

“시험” so’zini tahlil qilib ko’rsak, “hanja” so’zini xitoy so’zi bilan solishtirib “odamning xarakterini bilish uchun baholash yoki shunga o’xshash holat” degan qo’shimcha ma’noga ega. Shuningdek Koreyada eng ko’p ishlatiladigan “bilim, qobiliyat, iqtidor va shu kabilarni tartibga solingan bosqichlarga qarab baholash” degan ma’nosi hozir kunda Xitoyda “試驗” ieroglifini ko’p ishlatmay, “实验” ieroglifidan foydalanishadi.

4) [한] 不便 – 1) biror bir ishni qilish yoki nimadandir foydalanish oson bo’lmaslik va chigallik.

2) tanaga qulay bo’lmaslik.

3) ko’ngilga noqulaylik va o’ng’aysizlik.

예: 한여름에 전기가나가서 시민들은 불편(不便)을 겪었다.

예: 다리를 다쳐서 움직이기가 불편(不便)하다.

예: 그와함께 있으면 어쩐지 불편(不便)하다.

[중] 不便 – mos kelmaslik

“Hanja” so’zi “불편(不便)”ni xitoy tili so’zi “不便” bilan solishtirsak, “tana va ko’ngilga qulay bo’lmaslik va o’ng’aysizlik” degan ma’noga ega.

5) [한] 趣味 – 1) mutaxassislik sifatida emas, balki yaxshi bo’lgani uchun zavqlanib qiladigan ish.

2) chiroyli ob’yektni his qilib tushunadigan kuch yoki qiziqishni his qilib yurakda paydo bo’ladigan go’zallik.

예: 서예에 취미(趣味)를 가지기 시작했다.

[중] 趣味 – 1) yoqtirish

2) odamni majburlash orqali yoqtirishga undaydigan va qiziqish uyg’otadigan xususiyat. Hozirda umuman ishlatilmaydi.

Koreys tilidagi qiziqish bilan xitoy tilidagi qiziqish “hanja”da bir xil bo’lib, uning bildiradigan ma’nosi xitoy tilidagi qiziqish faqat yoqimli va qiziqarli degan ma’noni bildiradigan tomoni koreys tili ishlatilib zavqlanish uchun qiladigan ish, chiroyli ob’yektni his qilib tushunadigan kuch va qiziqishni his qilib jalb qiladigan go’zallik degan turli xil ma’nolar orqali ma’no kengayishi bo’lgan. Shuning uchun “hanja” so’zi “취미(趣味)”ni xitoy tili so’zi “趣味” bilan solishtirsak, “chiroyli ob’yektni his qilib tushunadigan kuch” degan ma’noga ega.

6) [한] 第一 – 1) ko’p orasidagi birinchi.

2) ko’p orasidagi eng yaxshi yoki muhim narsa.

3) tartib yoki darajani raqamlaganda birinchi hisoblaydigan raqam.

예: 나는우리반에서제일(第一) 키가크다.

예: 술을먹은뒤해장국이제일(第一)이다.

예: 심사원칙에서독창성을제일(第一)로여긴다.

[중] 第一 – 1) tartib yoki darajada raqamlangan birinchi joy.

2) darajaning jiddiyligi va muhimligi

“Hanja” so’zi “제일(第一)”ni xitoy so’zi “第一” bilan solishtirsak, “ko’p orasida birinchi” degan ma’noga ega. Ushbu ma’noga mos keladigan xitoy tili so’zi “最”dir.

7) [한] 小包 – 1) pochta orqali jo’natiladigan narsa-buyum yoki xatdan tashqari kichik narsalarni o’rab jo’natadigan pochtaning bir turi.

2) kichiklashtirib o’ralgan narsa.

예: 친구에게소포(小包)를보냈다.

[중] 小包 – kichik qilib o’ralgan narsa yoki kichik sumka.

“Hanja” so’zi “소포(小包)”ni xitoy tili so’zi “小包” bilan qiyoslasak, “kichik narasani pochta orqali jo’natadigan turi” degan ma’noga ega. Ushbu ma’noga mos keladigan xitoy tili so’zi “包裹”dir.

Xitoy tili so’zining ma’nosi “hanja” so’zining ma’nosiga nisbatan kengaygan holati

Ma'noning kengayishi va qisman ma'noning qisqarishi xitoy tili so'zlari orasidagi ba'zi ma'nolarning qolishini koreys tilida kamaytirib, asta-sekin yo'qolib borganligi sababli eng asosiy yoki eng ko'p ishlatiladigan ma'nosigina qolganligi aytiladi.

8) [한] 過去 – o'tgan ish yoki vaqt.

예: 과거(過去)를 잊으면 안 된다.

[중] 過去 – 1) qadimgi

2) so'zlovchi yoki asar ob'yektidagi vaqt yoki joy nuqtasi orqali o'tishi.

O'tmish deb ataladigan xitoy tilining ieroglif ma'nosi aslida oldingio'tganvaqt, birorbirob'yektibirorvaqtyokijoydano'tibketganvaqtda kabi turli xil ma'nolarga ega bo'lib, koreys tilida ishlatilayotgan ma'nosi yuqorida keltirilgan ma'nosining katta qismi yo'qolib, faqatgina bir turi, ya'ni "hozirgi emas, allaqachon o'tib ketgan vaqt haqida gapirganda" o'tmish degan ma'noga ega.

9) [한] 出口 – 1) chiqadigan joy yoki yo'l

2) biror holat yoki qiyinchilikdan chiqadigan yo'lni ko'chma ma'noda ataydigan so'z.

3) eksport va shu kabilar uchun tovarni bandargoh tashqasiga chiqarish.

예: 천천히 공항 대합실 출구(出口)로 걸어나갔다.

예: 그의 논의 속에서 어떤 출구(出口)를 찾기는 매우 어려웠다.

예: 출구(出口) 세를 내다.

[중] 出口 – 1) narsa-buyumni chetga eksport qilish.

2) gapirish.

3) aylanasiga yopiq yoki yopiq hudud, makondan tashqariga chiqadigan yo'l, eshik yoki joy.

4) bir yo'nalishli suv oqimi boshqa bir yo'nalishli suv oqimiga oqib kirib boradigan joy.

5) qochib ketadigan yoki o'tib ketadigan yo'l.

Xitoy tili so'zi “出口” “hanja” so'zi “출구(出口)”ga nisbatan “gapirish, yopiq hududdan tashqariga chiqadigan yo'l, eshik yoki joy hamda bir oqimdan boshqa bir oqimga oqib kirib boradigan joy” kabilarning ma'nosi yanada to'ldiriladi.

10) [한] 會社 – savdoga oid ishni yuritish yoki daromad maqsadida, savdo qonun-qoida asosida tuzilgan tashkilot.

[중] 會社 – 1) qadimda siyosat, din, san'at va fan bo'limlarni anglatgan so'z. hozirgi kunda deyarli ishlatilmaydi.

2) yapon tilidan kirib kelishi orqali “davlat ishi yoki shaxsiy ish” degan so'zga aylangan so'z.

Xitoy tili so'zi “會社” “hanja” so'zi “회사(會社)”ga nisbatan “siyosat, din, san'at va fan bo'limlar”ni bildiradigan ma'nosi yanada to'ldirib turadi. Lekin ushbu ma'nolar hozirda deyarli ishlatilmaydi.

11) [한] 出勤 – ishlash maqsadida ishxonaga chiqish.

예: 출근(出勤) 첫날부터 지각을하였다.

[중] 出勤 – ishchi yoki o'quvchi ishni yoki o'qishni qoldirmay, belgilangan vaqt va joyda ishlash yoki o'qish.

Xitoy tilidagi “出勤” hieroglifi “hanja” so'ziga nisbatan nafaqat ishchi, balki o'quvchigacha ko'zda tutilishi sababli ma'nosi yanada kengaygan.

Ma'noning o'zgarishi

Ma'noning o'zgarishi so'zning bir ma'nodan “hanja” so'zi va xitoy tili so'zining ma'nosi bir-biriga o'xshash yaqin ma'noga o'zgarishiga aytiladi.

1) [한] 料理 – 1) turli xil mahsulotni to'g'rilab, mos usul orqali ovqat tayyorlash yoki o'sha ovqat.

2) biror narsani yaxshi bajarish.

예: 오늘저녁에중국요리(出勤)를먹었다.

예: 부장님은내가요리(出勤)할테니걱정하지마세요.

[중] 出勤 – 1) ishni boshqarish, tartibga solish.

2) yetarlicha ovqat yoki ovqat tayyorlaydigan ish.

“Hanja” so’zida “요리(出勤)” so’zining 1-ma’nosi bilan xitoy tili “出勤” ieroglifining 2-ma’nosi o’xshash. Lekin xitoy tilidagi 2-ma’nosi Yaponiyadan qabul qilingan so’zdir. Boshqa ma’nosini ko’rsak, koreys tilidagi “biror ishni yaxshi bajarish” degan ma’noda ishlatiladi, lekin xitoy tilidagi “ishni boshqarish, tartibga solish” degan ma’noda ishlatiladi. Bu ma’noning o’zgarishiga misol bo’la oladi.

2) [한]操心 – xatolik yoki noto’g’ri tushunish bo’lmasligi uchun so’z yoki harakatga e’tibor berish.

예: 나는 매사에 조심(操心)을 하지 못해 실수를 자주 한다.

[중]操心 – e’tibor berish, asabiylashish, xavotirlanish

Koreys tilidagi “e’tibor” so’zi “xatolik yoki noto’g’ri tushunish bo’lmasligi uchun so’z yoki harakatga e’tibor berish”ni bildirsa, xitoy tili “操心” ieroglifi asabiylashish yoki xavotirlanish degan ma’noga ega.

3) [한]琉璃 – asosiy elementi chaqmoqtosh, karbon va boshqa elementni qo’shib, yuqori darajada eritilgandan keyin tezda sovutilib tayyorlangan narsa. Qattiq va sinishi oson bo’lib, shaffofdir.

[중]琉璃 – har biri bo’yalgan sun’iy kristallni mahsulot sifatida tayyorlangan kristall narsadir.

Koreys tilidagi “shisha(琉璃)” so’zi xitoy tilidagi “玻璃” ieroglifiga to’g’ri keladi.

4) [한]銅錢 – mis, oltin yoki nikel kabi metallarni aralashtirib tayyorlangan doirasimon pulni bildiradigan so’z.

[중]銅錢 – 1) qadimda misdan yasalgan pul.

2) keng ma’noda boylik va pul nomi.

“Hanja” so’zi “tanga(銅錢)” hozirda ishlatiladigan metal pulni bildiradi, lekin xitoy tili so’zi “銅錢” qadimda metal pulni bildirgan bo’lsa, hozirda metal pul degan ma’noni bildirmaydi. “hanja” so’zi “tanga(銅錢)”ga mos keladigan xitoy tili so’zi “硬幣”dir.

Yuqorida ko'rilgan shakli bir xil, lekin ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarda bo'limlarga bo'linadigan so'z oddiy turmushda ishlatilish darajasi nisbatan yuqori bo'lgan so'zlardir. Shakli bir xil bo'lganligi tufayli xitoylik o'rganuvchilar ona tili bilan bir xil ma'noga ega deb hisoblashadilar. Natijada, doim ona tili bilimlaridan foydalanib so'z ma'nosini tushunib taxmin qilishmoqchi bo'ladilar. Va shakshubhasiz xatolik va noto'g'ri tushunish kelib chiqadi. Shuning uchun shakli bir xil, lekin ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarni o'rganishda avval koreys "hanja" so'zi bilan xitoy tili so'zining ma'nosida qanday farq borligi, nima uchun bir xil bo'lgan ierogliflarda ma'no har xil ekanligi haqida oddiygina tushunish ham juda kerak deb o'ylayman.

2.3. Shakli har xil, lekin ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar – 이형동의어

Shakli har xil, lekin ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar deb yozuv tizimi farq qilib, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlarga aytiladi. Shakli har xil, lekin ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlarga bo'linadigan "hanja" so'zi shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlar yoki shakli bir xil, lekin ma'nosi har xil bo'lgan so'zlar bilan farq qilib, umuman xitoy tili so'zi sifatida ishlatilmaydi. Shakli har xil, lekin ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar haqidagi shakllanish sababi juda ko'p tomondan taxmin qilish mumkin. Lekin eng katta sababi davrning o'zgarishi va g'oyalarning farqidir. Koreys "hanja" so'zi kirib kelgan vaqtda shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlar bo'lgan. Lekin vaqtning o'tishiga qarab koreys tili avvalgi asosiy ma'nosini saqlab kelayapti. Xitoyda esa yangi so'zlar paydo bo'lgan. Ayniqsa, zamonaviy g'arb narsa-buyumlari orqali Yaponiyadan kirib kelgan "hanja" so'zlari shakli har xil bo'lgan shakli ko'p edi. Ma'nosi bir xil bo'lib, yozuv shakli boshqa bo'lgan so'zlarni o'rganuvchilar, ayniqsa xitoy o'rganuvchilar shakli bir xil, lekin ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarga qaraganda osonroq o'rgana oladilar.

Xitoy yozuvining "hanja" so'zi bilan solishtirsak, shakli qisman bir xil bo'lgan shakli har xil, lekin ma'nosi qisman bir xil bo'lgan so'zlar, shakli butunlay boshqa bo'lgan shakli har xil, ma'nosi butunlay bir xil bo'lgan so'zlar kabi 2 turga

bo'lish mumkin. Avval “재미있는 한국어 1,2” darsligida keltirilgan shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlarning ro'yxati jadvalda keltirilgan. 4-jadval

감동적	감사	강사	개성	개장
건조	격려	경기	경영학	계란
고궁	고생	곤란	공무원	공중
공학	공항	관광객	관광지	관심
광장	굉장히	교사	교수	국민
규모	금방	금요일	기간	기말시험
기분	기술자	기온	기자	기차
긴장	남편	내년	노선도	농담
농사	다행이다	다행히	단어	답장
대기업	대답	대문	대신	대중
대학원생	도착	동양	두통	매주
면접	명동	모란	목요일	무조건
문의하다	문제	물가	미아보호소	미안
미용실	반납	반창고	발전	발표
방금	번역	번호	법학	변호사
보고서	보정	보호	복도	봉사
봉지	부담	부동산	부탁	비밀
비행기	사무실	사업	사장	사진
사회학	산업	산책	상	상처
선물	선물	선택	성함	세
세차	소개	소설	소풍	수영
수요일	수첩	수표	숙박비	숙소
숙제	승진	시설	시청	식비
식사	신경	신분증	실력	실례
약기	안내	안녕	안색	약
약국	양말	여권	역사	역시
연	연고	연극	연습	연예인
연하다	연휴	열차	엽서	영화
예약	오해	외국	요금	우기
우선	우유	우체국	우편	운동
운동화	월요일	위안	유적	음료수
음식	음악회	응원	의학	이국적
이발소	이상	인구	인상적	일요일
일주일	입장료	자동차	자동판매기	자세히
작년	잡지	장갑	장소	전시회
전자	전체	전통	점수	정거장
정류장	제품	졸업	죄송하다	주문
주변	중개인	중국어	중학교	지갑
지하철	직업	차	차이	책상
책장	체험	최선	축제	출장
출퇴근	취직	치약	친구	친

칠판	침대	탁구	토요일	통역
퇴근	특이하다	편지	피부	하숙비
한옥	할인점	항공권	해수욕장	현관
현금인출기	호선	혼잡	화가	화려
화요일	화장실	화장품	확인	환경
환상적	횡단보도	후	휴지	휴학

Butunlay shakli boshqa, ma'no bir xil bo'lgan so'zlar

Shakli har xil, lekin ma'nosi to'liq mos keladigan so'zlar shakl ko'rinishidan butunlay farq qilib, ma'nosi bir xil yoki o'xshash bo'lgan shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlardir. Bu bo'limning katta qismi faqat “hanja” so'zlarini ko'rib chiqamiz. Xitoy tiliga ekvivalent bo'ladigan ma'nolarni tushunish qiyin.

1)[한] 미안(未安) – [중]对不起

“Hanja” so'zi “kechirim so'rash(未安)” begona kishi haqida yuragini ocholmay tortinish degan ma'noni bildiradi. “Yo'q(未)” va “noqulay(安)” ierogliflaridan “kechirim so'rash(未安)”ning ma'nosini tushunish oson emas. Bunga mos keladigan xitoy tili so'zi “对不起”dir.

2)[한] 봉지(封紙) – [중] 包

“Hanja” so'zi “qog'oz xalta(封紙)” qog'oz yoki vinildan yasalgan, narsa solib qo'yish mumkin bo'ladigan hamyonni bildiradi. “berk, yopiq(封)” va “qog'oz(紙)” ieroglifidan “qog'oz xalta(封紙)”ning ma'nosini tushunish qiyin. Bunga mos keladigan xitoy tili so'zi “包”dir.

3)[한] 숙제(宿題) – [중] 作业

“Hanja” so'zi “mashq(宿題)” maktabda o'rgangan narsani takrorlash, tayyorlanish, darsdan tashqari o'qish maqsadida qiladigan uy topshirig'i degan ma'noni bildiradigan yapon “hanja” so'zidir. “Qaytarmoq(宿)” va “so'rash(題)” ieroglifidan “mashq(宿題)”ning ma'nosini tushunish qiyin. Bunga to'g'ri keladigan xitoy tili so'zi “作业”dir.

4)[한] 식사(食事) – [중] 吃饭

“Hanja” so’zi “ovqatlanish(食事)” ertalab, tushda yoki kechqurun kabi belgilangan vaqtda ovqatni yeyishni bildiradi. Ieroglifning ma’nosi ham yeydigan ishdir. Shuning uchun bu “hanja”ning ma’nosidan “ovqatlanish(食事)”ning ma’nosini tushunish mumkin. Va bunga mos keladigan xitoy tili so’zi “吃饭”dir.

5)[한] 영화(映畫) – [중] 电影-Diàn yǐng

“Hanja” so’zi “kino(映畫)” biror bir voqea yoki dramatik mazmuni davomli suratga olgan film ko’rinishi orqali ko’rsatib berish uchun harakat qiladigan san’atning bir janri sifatida yapon “hanja” so’zidan kirib kelgan. “Nur taratmoq(映)” va “rasm(畫)” ieroglifidan “kino(映畫)”ning ma’nosini anglash qiyin. Bunga to’g’ri keladigan xitoy tili so’zi “电影”dir.

6)[한] 요금(料金) – [중] 费用-fèi yòng

“Hanja” so’zi “to’lov(料金)” narx sifatida to’lanadigan pul va biror kishini yollaganda yoki biror kishining narsani foydalanganda to’lanadigan narx bo’lib, yapon “hanja” so’zidan kirib kelgan. “hanja” so’zi “to’lov(料金)”ni alohida tahlil qiladigan bo’lsak, ma’nosini tushunish qiyin. Bunga mos keladigan xitoy tili so’zi “费用”dir.

7)[한] 장갑(掌匣) – [중] 手套- shǒu tào

“Hanja” so’zi “qo’lqop(掌匣)” qo’lni himoya qilish yoki sovuqdan saqlash uchun qo’lga kiyiladigan narsadir. “qo’l kafti(掌)” va “kichik quti(匣)” ierogliflaridan “qo’lqop(掌匣)”ning ma’nosini anglash qiyin. Xitoy tilidagi so’z “手套” bunga mos keladi.

8)[한] 지갑(紙匣) – [중] 钱包- qián bāo

“Hanja” so’zi “hamyon(紙匣)” teri yoki matodan kichik qilib yasalgan narsa degan ma’noni bildiradi. “Qog’oz(紙)” va “kichik quti(匣)” ierogliflaridan “hamyon(紙匣)”ning ma’nosini tushunish qiyin. Bunga mos keladiga xitoy tili so’zi “钱包”dir.

9)[한] 친구(親舊) – [중] 朋友-péng you

“Hanja” so’zi “do’s(親舊)” uzoq vaqtdan yaqindan tanishib kelgan odam degan ma’noni bildiradi. “Yaqin(親)” va “eski quti(舊)” ierogliflaridan “do’s(親舊)”ning ma’nosini tushunish mushkul. Bunga mos keladigan xitoy tili so’zi “朋友”dir.

10)[한] 침대(寢臺) – [중] 床铺-chuáng pù

“Hanja” so’zi “karavot(寢臺)” odam yotib uxlashi uchun yasalgan jihoz degan ma’noni bildiradi. “Uxlamoq(寢)” va “tokcha(臺)” ierogliflaridan “karavot(寢臺)”ning ma’nosini tushunish qiyin. Bunga mos keladigan xitoy tili so’zi “床铺”dir.

11)[한] 편지(便紙) – [중] 信件

“Hanja” so’zi “便紙(xat)” salom, xabar, vazifa kabilarni yuboradigan yozuv degan ma’noni bildiradi. “便(qulay)” va “紙(qog’oz)” ierogliflaridan “便紙(xat)”ning ma’nosini tushunish mushkul. Bunga mos keladigan xitoy tili so’zi “信件”dir.

12) [한] 월요일(月曜日) – [중] 周一, 星期一

[한] 화요일(火曜日) – [중] 周二, 星期二

[한] 수요일(水曜日) – [중] 周三, 星期三

[한] 목요일(木曜日) – [중] 周四, 星期四

[한] 금요일(金曜日) – [중] 周五, 星期五

[한] 토요일(土曜日) – [중] 周六, 星期六

[한] 일요일(日曜日) – [중] 周日, 星期日

Har bir “hafta kunlari(요일, 曜日)”ni ifodalaydigan “hanja” so’zi Yaponiyadan tarqalgan. “月, 火, 水, 木, 金, 土, 日” ierogliflari orqali har bir kunlarini ifodalaydi. Xitoy tilidagi “一, 二, 三, 四, 五, 六, 日” sonlari bilan “星期” yoki “周” ni qo’shish orqali hafta kunlarini ifodalaydi. “Hanja” so’zidagi “曜日(hafta kunlari)gina ko’rib, uning ma’nosini tushunish qiyin.

Bu bo'limda shakli har xil, lekin ma'nosi to'liq mos keladigan so'zlar haqida ko'rib chiqdik. Katta qismi shakli har xil, lekin ma'nosi to'liq mos keladigan so'zlar "hanja" so'zi faqat shakliga ega bo'lib, uning ma'nosini tushunish mushkul. Lekin ba'zi "hanja" so'zlarni, "식사(食事)" kabi so'zlarni alohida tahlil qilish orqali uning ma'nosini tushunish mumkin. Shakli har xil, lekin ma'nosi to'liq mos keladigan so'zlar xitoy tilida mavjud bo'lmagan so'z bo'lganligi sababli shakli bir xil, lekin ma'nosi har xil bo'lgan so'zlardan farq qilib, xitoylik koreys tili o'rganuvchilarning noto'g'ri tushunish holatlari kam uchraydi. Shuning uchun ushbu shakli har xil, ma'nosi to'liq mos keladigan so'zlar qadimgi koreys tilini o'rgangandek o'rganishi kerak bo'ladi.

Qisman shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar

Shakli har xil, lekin ma'nosi qisman mos keladigan so'zlar "hanja" so'zi va xitoy tili so'zi bir xil morfemaga ega bo'lgan so'zlardir. Garchi xitoy tilida mavjud bo'lmagan so'z bo'lsada, ko'pincha "hanja" so'zining shaklini ko'rib xitoy tiliga mos keladigan so'zni tushunish mumkin. Lekin ba'zi "hanja" so'zi xitoy tiliga mos keladigan so'zni tushunish qiyin. Shakli har xil, ma'nosi qisman mos keladigan so'zlarga tegishli bo'ladigan "hanja" so'zini quyidagi bo'limda ko'rishimiz mumkin.

Xitoy tili ma'nosiga mos kela oladigan shakli har xil, ma'nosi qisman mos keladigan so'zlar

Shakli har xil, ma'nosi qisman mos keladigan so'zlardan xitoy tilidagi ma'nosiga to'g'ri kelishi mumkin bo'lgan shakli har xil, lekin ma'nosi qisman mos keladigan so'zlar garchi shakli biroz farq qilsa-da, "hanja" so'zi bilan xitoy tili so'zida umumiy bo'lgan ierogliflar biroz bo'lsa ham bor bo'lib, shakli boshqa bo'lgan "hanja" so'zining ieroglifning ham ma'nosini tahlil qilsak, xitoy tili so'zi ieroglifining ma'nosi bilan o'xshashdir. Quyidagi misollarda aniq ko'rishimiz mumkin.

1)[한] 도착(到着) – [중] 到达-dào dá

“Hanja” so’zi “倒着(yetib kelish)”ning ieroglif “倒” boshqa joydan kelish degan ma’noni bildirib, “着” ieroglifi esa tegmoq, yopishmoq degan ma’noda ishlatiladi. Shuning uchun “倒着(yetib kelish)” “hanja” so’zi boshqa joydan kelib yopishishni bildirib, bu xitoy tili so’zi “到达”ning ma’nosi bilan deyarli mos keladi. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar “hanja” so’zi “倒着(yetib kelish)”dan xitoy tili so’zi “到达”ni tushunish mumkin.

2)[한] 병원(病院) – [중] 医院- yī yuàn

“Hanja” so’zi “病院(shifoxona)”, “病(kasal bo’lmoq)” va “院(joy)” ierogliflar orqali shakllangan. Bu xitoy tili so’zi “医(kasallikni davolamoq)” va “院(joy)” ierogliflar orqali tuzilganligi bilan o’xshash ko’rinishni ko’rsatib turibdi. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar “hanja” so’zi “病院(shifoxona)”dan xitoy tili so’zi “医院”ni tushunish mumkin.

3)[한] 수영(水泳) – [중] 游泳- yóu yǒng

“Hanja” so’zi “水泳(suzish)” “水(suv)” va “泳(suzmoq)” ierogliflar orqali shakllangan. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar “hanja” so’zi “水泳(suzish)”dan xitoy tili so’zi “游泳”ni tushunish mumkin.

4)[한] 시청(市廳) – [중] 市政厅-shì zhèng tīng

“Hanja” so’zi “市廳(hokimiyat)” “市(shahar)” va “廳(davlat idorasi)” ierogliflaridan tashkil topgan. Ya’ni shaharning davlat idorasi degan ma’nodir. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar “hanja” so’zi “市廳(hokimiyat)”dan xitoy tili so’zi “市政厅”ni tushunish mumkin.

5)[한] 약국(藥局) – [중] 药房-yào fang

“Hanja” so’zi “藥局(dorixona)”dagi “局” ieroglifi kichik xona degan ma’noga ega. Shuning uchun “局” ieroglifi xitoy tili so’zi “房(do’kon)” ieroglifi bilan mos keladigan tomoni dor.

6)[한] 양복(洋服) – [중] 西服

“Hanja” so’zi “洋服(kostyum)”dagi “洋” ieroglifi g’arb tomon degan ma’noga ega. Ayni paytda “hanja” so’zi “洋” bilan xitoy tili so’zi “西(g’arbiga 텐 bo’lgan do’kon)da o’xshash bo’lgan ma’noni ko’rsatadi. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar “hanja” so’zi “洋服(kostyum)”dan xitoy tili so’zi “西服”ga o’xshash o’xshashlikni kuzatish mumkin.

7)[한] 우유(牛乳) – [중] 牛奶- niú nǎi

“Hanja” so’zi “牛乳(sut)”dagi “乳” ieroglifi sut degan ma’noda ishlatiladi. “hanja” so’zi “牛” bilan xitoy tili so’zi “牛”ning ma’nosi sigir degan degan ma’noni anglatadi. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar o’xshashlikni kuzatishi mumkin.

8)[한] 작년(昨年) – [중] 去年- qù nián

“Hanja” so’zi “昨年(o’tgan yil)”dagi “昨” ieroglifi kecha, qadimgi kabi ma’noga ega. “昨年(o’tgan yil)” “hanja” so’zi o’tgan yil degan ma’noni bildiradi. Yana xitoy tilida “kecha”ni “昨- Zuó” deb ataladi. Shuning uchun o’rganuvchilar o’xshashlikni kuzatishi mumkin.

9)[한] 졸업(卒業) – [중] 毕业-bì yè

“卒業(bitirmoq, tugatmoq)” “hanja” so’zidagi “卒” ieroglif “tugatmoq” degan ma’noni bildiradi. “卒” “hanja” so’zi bilan “毕” xitoy ieroglifi o’xshash ma’noga ega. Shuning uchun o’rganuvchilar o’xshashlik kuzatishi mumkin.

10)[한] 계란(鷄卵) – [중] 雞蛋-jī dàn

“鷄卵(tuxum)” “hanja” so’zidagi “卵(tuxum)” ieroglifi bilan “雞蛋”xitoy tili so’zidagi “蛋(tuxum)”ieroglifi bir xildir. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar “hanja” so’zi “鷄卵(tuxum)”dan xitoy tili so’zi “雞蛋”ni tushunishi mumkin.

11)[한] 비행기(飛行機) – [중] 飞(飛)机-fēi jī

“飛行機(samolyot)” “hanja” so’zi uchib yuradigan uskuna degan ma’noga ega. Shuning uchun xitoylik o’rganuvchilar “飛行機(samolyot)” “hanja” so’zidan “飞(飛)机” xitoy tili so’zini tushunishi mumkin.

12)[한] 사무실(事務室) – [중] 办公室- bàn gōng shì

“事務室(idora xonasi)” “hanja” so’zi “idora ishini qiladigan xona” degan ma’noni bildiradi. “办公” xitoy tili so’zi ham “idora ishini qiladigan” degan ma’noga ega. Shuning uchun o’rganuvchilar “事務室(idora xonasi)” “hanja” so’zidan “办公室” xitoy tili so’zini tushunib olishi mumkin.

XULOSA

Ushbu tadqiqotdagi koreys tilining boshlang’ich darajasini o’rganuvchilarini ob’yekt sifatida koreys “hanja” so’zi haqidagi tushunchasini kengaytirish maqsadida “재미있는 한국어 1, 2” keltirilgan “hanja” so’zlarini ko’rib chiqdik. Asosiy koreys “hanja” so’zlari bilan xitoy tili so’zlarini qiyoslash, tahlil qilish orqali ularning farqli tomonlari va umumiy tomonlari haqida muhokama qilindi.

Tadqiqot xulosalarini quyidagi tartibda keltirmoqchiman.

Birinchi, koreys tili “hanja” so’zlarining o’ziga xos tomonlarini ko’rib chiqdik. Asosiy “hanja” so’zlarining o’zgargan va hozirgi holatini bilib oldik. Koreys tili leksik tizimida “hanja” so’zi yarimidan ko’pini tashkil qiladi. Lekin bir xil oila tiliga tegishli bo’lmaganligi tufayli har doim farqi yuzaga chiqavergan.

Ushbu bitiruv malakaviy ishda avval tarixiy zamonlardan ieroglif yetib kelgan jarayoni va yetib kelgan tizimning sohalari haqida aniqlandi. “Hanja” so’zi qanday qilib hozirgi koreys tili “hanja” so’ziga o’zgarganligi yoki koreys tili “hanja” so’zlarining xususiyatlari haqida tushuntirilgan.

Ikkinchi, xitoy tili so’zining xususiyatlarini ko’rib chiqdik. Asosiy xitoy tili so’zining o’zgarishi va turlarga bo’linish sabablarini o’rganib chiqdik. Ushbu bitiruv malakaviy ishda avval tarixiy zamonlardan xitoy tili so’zi yetib kelgan jarayoni va yetib kelgan tizimning turlarga ajralishlari haqida aniqlandi. Xitoy tili so’zi tarixda qanday qilib o’zgarganligi yoki xitoy tili so’zining xususiyatlari haqida tushuntirildi.

Uchinchi, tadqiqot ob’yekti sifatida Koreyaning chet elliklarga mo’ljallangan «재미있는 한국어 1, 2» boshlang’ich koreys tili darsligidagi “hanja” so’zlarning 592 tasi tanlangan.

To’rtinchi, koreys “hanja” so’zi bilan xitoy tilidagi so’zlarning shakli ham bir xil, ma’nosi ham bir xil bo’lgan so’zlar, shakli bir xil, ma’nosi har xil bo’lgan so’zlar va shakli har xil, ma’nosi bir xil bo’lgan so’zlar kabi 3 turga bo’lib qiyoslab, tahlil qilindi.

Beshinchi, shakli ham bir xil, ma’nosi ham bir xil bo’lgan so’zlar(동형동의어) haqida bilib oldik. Shakli ham bir xil, ma’nosi ham bir xil bo’lgan so’zlar “hanja” so’zi bilan xitoy tili so’zining shakli va ma’nosi deyarli bir xil bo’lgan so’zlardir. «재미있는 한국어 1, 2» dagi “hanja” so’zlari 592 tadan shakli ham bir xil, ma’nosi ham bir xil bo’lgan so’zlar 252 tani, ya’ni 42,6%ni tashkil qiladi. Bu so’zlar “hanja” so’zi bilan xitoy tili so’zining shakli, ma’nosi deyarli bir xil bo’lganligi tufayli ko’p tushuntirib o’tish kerak emas.

Oltinchi, shakli bir xil, ma’nosi har xil bo’lgan so’zlar (동형이의어) haqida tahlil qilindi. “Hanja” so’zi bilan xitoy tili so’zi shakli bir xil bo’lib, ma’nosi farq qilgan so’zlardir. «재미있는 한국어 1, 2»dagi “hanja” so’zlari 592 tadan shakli bir xil, ma’nosi har xil bo’lgan so’zlar 42 tani, ya’ni 7,1%ni tashkil qiladi. Avval ushbu so’zlarning yuzaga kelish sababi haqida bilib, shakli bir xil, ma’nosi har xil

bo'lgan so'zlarni shakli bir xil, ma'nosi umuman boshqa bo'lgan so'zlar (동형완전어의어) va shakli bir xil, lekin ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlar (동형부분어의어) ga bo'lib, o'rganildi. Shakli bir xil, ma'nosi butunlay boshqa bo'lgan so'zlar deb asosan yozuv tizimi, yozuv soni va yozuv tartibi ham bir xil bo'lib, so'zning ma'nosi butunlay farq qilgan shakli bir xil, lekin ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarga aytiladi. Shakli bir xil, lekin ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlar deb asosan yozuv tizimi, yozuv soni va yozuv tartibi ham bir xil bo'lib, so'zning ma'nosi qisman farq qiladigan shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlarga aytiladi. Shakli bir xil, ma'nosi qisman boshqa bo'lgan so'zlar "hanja" so'zi xitoy tili so'zining ma'nosiga nisbatan kengaygan holati va "hanja" so'zi xitoy tili so'zining ma'nosiga nisbatan toraygan holati hamda ma'noning o'zgarishi kabilarga bo'lib ko'rishimiz mumkin.

Yettinchi, shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar (이형동의어) haqida tahlil qilindi. Ushbu so'zlar "hanja" so'zi bilan xitoy tili so'zining shakli farq qilib, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlardir. Shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlarga tegishli bo'ladigan "hanja" so'zlari shakli ham bir xil, ma'nosi ham bir xil bo'lgan so'zlar yoki shakli bir xil, ma'nosi har xil bo'lgan so'zlardan farq qilib, umuman xitoy tili so'zlari sifatida ishlatilmaydi. «재미있는 한국어 1, 2»dagi "hanja" so'zlari 592 tadan shakli har xil, lekin ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar 236 tani, ya'ni 39,9%ni tashkil qiladi. Shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlarni shakli har xil, ma'nosi qisman bir xil bo'lgan so'zlar va shakli har xil, ma'nosi to'liq mos keladigan so'zlarga bo'lib o'rganildi. Shakli qisman har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar "hanja" so'zi va xitoy tili so'zi bir xil morfemaga ega bo'lgan so'zlardir. Garchi xitoy tilida mavjud bo'lmagan so'z bo'lsada, katta qismini tashkil qiladigan "hanja" so'zining shaklini ko'rib, xitoy tiliga mos keladigan so'zlarni tushunish mumkin. Shakli butunlay farq qilgan, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlar shaklan butunlay farq qilib, ma'nosi bir xil yoki o'xshash bo'lgan shakli har xil, ma'nosi bir xil bo'lgan so'zlardir. Faqat "hanja" so'zini ko'rib, xitoy tiliga to'g'ri keladigan ma'nosini tushunish qiyin.

Sakkizinchi, “재미있는 한국어 1, 2” darsligidan tanlab olingan 592 ta “hanja” so’zlarining 62 tasi o’rin-joy nomlari bo’lib, 10,4%ni tashkil qiladi.(4-ilovaga qaralsin)

Ushbu tadqiqot birinchi marta «재미있는 한국어 1, 2» darsligidagi barcha “hanja” so’zlarni tahlil qilib, birma-bir mos keladigan xitoy tili so’zlarini topib tushuntirilgan. Bu asosan “hanja” so’zi haqida tushuntirilib, “hanja” so’zi va uning soni keltirilib ushbu tadqiqot umuman boshqa ko’rinishga ega bo’ldi.

Ayniqsa shakli bir xil, ma’nosi har xil bo’lgan so’zlarning 42 tasini xitoy tili so’zi bilan solishtirilib, tahlil qilinib, misollar keltirildi. Bundan tashqari shakli har xil, lekin ma’nosi bir xil bo’lgan so’zlarning 236 tasi haqida ham xitoy tili so’zi bilan qiyoslanib, shakli har xil bo’lsada, bir xil ma’no sifatida ishlatilishi haqida tushuntirib berishga harakat qilindi.

Lekin tanlangan darslikda keltirilgan “hanja” so’zlarning 592 tasi juda ko’p bo’lib, qiyoslash ob’yekti so’zning koreys va xitoy tili “hanja” so’zlarining lug’aviy ma’nositushuntirilib, Koreya va Xitoyning mos keladigan ieroglif so’zlarning ma’nosiga aloqador bo’lgan aniq manba yo’qligi uchun bu murakkablikni hal qilishga harakat qilindi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat-yengilmas kuch. -T.: Ma’naviyat, 2008. -176 b.
2. Xalq so’zi gazetasi. 2010-yil.,17-yanvar, 4-son (4919)
3. Karimov I.A. Vatan ravnaqi uchun har birimiz ma’suldirmiz. -T.: O’zbekiston, 2001. -243 b.
4. O’zbekiston milliy ensklopediyasi. Yo harfi. -T.: O’zME. Davlat ilmiy nashriyoti, 2005. 988 b.
5. Sattorov T.K. Chet tili ta’limining dolzarb masalalari haqida. - Samarqand: 2006. -141 b.
6. Usmonov S. Umumiy tilshunoslik. -T.: O’qituvchi, 1972. -202 b.
7. Xoshimov U.X., Yoqubov I.Ya. O’rta mamlakatlarda tilni o’qitish metodikasi. -T.: O’qituvchi, 1993. -342 b.

8. Xoshimov A.T., Irisqulov O'.B. Chet tillarni o'qitish metodikasi. –T.: O'qituvchi, 1993. 341 b.
9. Корея справочник. –Сеул: 1993.
10. Michael J.Seth. A history of Korea. –USA: Rowman, 2011. -593 b.
11. Journal of Korean Studies. -Korea, Seoul: Kangnam university, 2006. -342 b.
12. Sang Oak Lee. Korean through English. -Seoul, 1999. -308 p.
13. Фил К.М. Грамматика современного корейского языка. –Алматы. Алматы, 2002. -370 b.
14. 심재기. 「구어 어휘론」崔文堂. 1983. -300 p.
15. 정유진. 「중국어와 한국 한자어 비교분석동국대 석사학위논문.2002. -50 p.
16. 범신성. 「중국인 한국어 학습자의 어휘 사용 실태 및 어휘 교육 방안 연구: 한자어를 중심으로」계명대학교 석사학위논문. 2010. -60 p.
17. 김홍진(2007). 「현대 한·중 한자어의 동형이의어·이형동의어 비교 연구: HS K 8822 갑·을급 어휘를 중심으로」연세대학교 대학원 석사학위논문. 2007. -76 p.

FOYDALANILGAN LUG'ATLAR RO'YXATI

1. 김춘식. 한국어 – 러시아어사전. 서울. 2008. -1986 p.
2. 이기문. 새국어사전. 서울. 2004. -2055 p.
3. 김석주, 이승녕국어사전. 서울.: 동아출판사. 1986. -2120 p.
4. 백봉자. 위국어로서의한국어 문법사전. 서울.: 하우. 2006. 350 p.
5. 이상수. 한러사전. 러시아어문학사. 2000.
6. Русско- корейский словарь. 일념. 1987. -2154 p.

FOYDALANILGAN INTERNET SAHIFALARI

1. dic.naver.com
2. stdweb2.korean.go.kr
3. www.chinesetools.eu
4. dict.baidu.com

5. <http://hanja.pe.kr>

ILOVALAR

1-ilova

동형동의어

가족	가격	가구	갈색	감	감각
건강	건축물	결과	결정	결혼	경제학
경찰	정치	경험	계속	계절	고객
고등	고민	고속	고장	고향	공기
공동	공원	공장	교실	교육	교육
교통	구	국제	극장	근처	금액
급	기구	기숙사	기업	난방	남방
남자	내일	냉면	노력	다양	단풍
대사관	대학	대학생	대회	도로	도서관
도시	도자기	동료	동물	등산	모자
모집	모형	목적	문	문방구	문제
문화	물건	미술관	민속촌	박물관	박수
반	밭음	방	방면	방법	방법
방송	백화점	병	보통	복용	복잡

부모	부인	분홍색	사당	사용	사전
산	상자	생리통	생신	생일	서명
서점	선배	선생	선수	설명	성
성적	세탁	소도시	소독	소식	소화
수도	습도	시간	시계	시내	시장
식당	신기	신용	신청	신축	실망
실수	심리	야구	약	양	양복
여자	여행	연주	열	영상	영어
영하	오전	오후	왕	외출	육실
우표	원	월	위치	위험	유명
유학생	유행	은행	음악	의사	의자
이사	이용	이해	인심	일기	입학
자금성	자료	자연	장학금	재료	진
전공	전망	전화	점점	정도	정리
정문	정수기	정장	정치	정확	제공
주	주도	주말	주부	주사	주소
주인	죽	준비	중	중간	중앙
중요	지금	지방	지하	지하도	직장
직접	질문	차	창문	책	치방
천사	청소년	청소	초등	초록색	최고
최근	추억	추억	축구	축하	층
치료법	친절	칠	태풍	통	통화
특별	편리	편의점	평소	포도	포함
폭포	품질	풍경	피곤	필요	필통
학교	학기	학생	한가하다	한국어	해외
행복	향수	혁명	현금	현대	형
형제	호수	환영	환전	회색	회의
효과	효능	후사	휴가	휴게실	

2-ilova

동형이의어

거실	고백	공부	공사
과거	과자	대리	택
동전	명	번	병원
분	불편	붕대	사과
소포	수업	시작	시험
신문	실종	약속	열심히
온천	요리	점심	정신
제일	중심지	창피	출구
출근	취미	할인	합격
항상	행사	혹시	활동
회사			

3-ilova

이형동의어

감동적	감사	강사	개성	개장
건조	격려	경기	경영학	계란
고궁	고생	곤란	공무원	공중
공학	공항	관광객	관광지	관심
광장	굉장히	교사	교수	국민
규모	금방	금요일	기간	기말시험
기분	기술자	기온	기자	기차
긴장	남편	내년	노선도	농담
농사	다행이다	다행히	단어	답장
대기업	대답	대문	대신	대중
대학원생	도착	동양	두통	매주
면접	명동	모란	목요일	무조건
문의하다	문제	물가	미아보호소	미안
미용실	반납	반창고	발전	발표
방금	번역	번호	법학	변호사
보고서	보정	보호	복도	봉사
봉지	부담	부동산	부탁	비밀
비행기	사무실	사업	사장	사진
사회학	산업	산책	상	상처
선물	선물	선택	성함	세
세차	소개	소설	소풍	수영
수요일	수첩	수표	숙박비	숙소
숙제	승진	시설	시청	식비
식사	신경	신분증	실력	실례
약기	안내	안녕	안색	약
약국	양말	여권	역사	역시
연	연고	연극	연습	연예인
연하다	연휴	열차	엽서	영화
예약	오해	외국	요금	우기
우선	우유	우체국	우편	운동
운동화	월요일	위안	유적	음료수
음식	음악회	응원	의학	이국적
이발소	이상	인구	인상적	일요일
일주일	입장료	자동차	자동차판매가	자세히
작년	잡지	장갑	장소	전시회
전자	전체	전통	점수	정거장
정류장	제품	졸업	죄송하다	주문
주변	중개인	중국어	중학교	지갑
지하철	직업	차	차이	책상
책장	체험	최선	축제	출장
출퇴근	취직	치약	친구	친
철관	침대	탁구	토요일	통역
퇴근	특이하다	편지	피부	하숙비
한옥	할인점	항공권	해수욕장	현관
현금인출기	호선	혼잡	화가	화려
화요일	화장실	화장품	확인	환경
환상적	횡단보도	후	휴지	휴학

4-ilova

지명

강남	강화도	경복궁	경주	고려
광주	광화문	남대문시장	남미	남산
대구	대학로	도곡역	도봉산	독일
동대문시장	동묘역	목포	미국	부산
부천	북한산	서울	설악산	수원
신라	신사동	안암역	압구정동	약수역
여의도	연세	영국	오이도	용산
이천	인도	인사동	인천	일본
전주	정동극장	제주도	종로	중국
지리산	천안	천안문 광장	청구역	청량리
춘천	충무로	태국	태백산	평택
한강 공원	한국	호주	안국	종착역
중부지방				